Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 85/1685	Łódź, Wtorek 9 kwietnia 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, כה אדר ב׳, תרפ״ט	Nr. 85/1685

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

מארשאל פילסודסקי׳ס ארטיקעל

אין ליכט פון דער אינלענדישער און אויסלענדישער פרעסע

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי אין די זונטאָג׳דיגע נומערן פון די סאַנאַציע־אָרגאַנען האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם און ביז היינט האָט זיך נאָך אין די פּאָליטישע קרייזען נישט בעפרייט פון׳ם איינדרוק.

די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ״ וועלכע האָט היינט גענומען אַ שטעלונג צו דעם אַרטיקעל איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

דער „ראָבאָטניק״ האָט נאָך נישט אָנגענומען קיין שום שטעלונג און וועגען דעם נאָך זיך נישט אָפּגערופען מיט קיין איין וואָרט.

דער „קוריער וואַרשאַווסקי״ שרייבט, אַז דער אַרטיקעל דערנידעריגט דעם כבוד פון פּוילען אין אויסלאַנד, דער אָפּזאָץ וועגען מלוכה־טריבונאַל איז נעגען געזעץ און קאָנסטיטוציע.

דער קאָנסערוואַטיווער „טשאַס״ האָט אָפּגעדרוקט דעם אַרטיקעל מיט פערקירצונגען, די שאַרפע שטעלען האָט די רעדאַקציע אינגאַנצען געשטראָכען.

דער „רזשעץ פּאָספּאָליטאַ״ [„רזשען פאָלסקי״] שרייבט, אַ זאַצט איז נעקומען די צייט ווען די רעגירונג וועט זיך מוזען פונאַנדערנעהען מיט דעם סיים.

דער „קוריער טשעהאָווני״ שרייבט: די יעניגע, וועלכע האָבען זיך דערשט מיט 2 טאָג צוריק פערקאַנשעט די אַרבעט צו „ליקווידירען דעם סיסטעם פון די נאָך־מאַי־רעגירונגען״ האָבען זיך איבערציינט, אַז די פרייד איז געווען אַ פריהצייטיגע.

ס׳איז נענוג געווען, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל זיך איינמאָל אָנרופען און די צוויי־חדשים׳דיגע חלומות פון די אַדוואָקאַטען זענען פערשוואונדען געוואָרען. ס׳איז גענוג געווען איין ערקלערונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אַז די פּאָליטישע קאַרטע אין פּוילען זאָל זיך ראַדיקאַל איבערקערען.

די נעכטיגע ערקלערונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז שוין נישט קיין פּראָוואָקאַציע, נאָר אַ האַרטער אָנזאָג אויף אַ־נ׳עקזעקוציע.

מען מאַכט דעם גרויסען פיהרער אַ פאָרוואורף, אַז ער בענוצט ווערטער, וועלכע ווערען איהם דיקטירט דורך כעס, ליבע און פיינדשאַפט. מ׳קען דאָך אָבער נישט כטיליזירען קיין ווערטלעך, ווען די פּאַרטייאישקייט בעליידיגט די יסודות פון מלוכה־וועזען, ניט אַרויס די זיכערהייט פון לאַנד צו פרעמדע שפּיאָנען, פּאַראַליזירט די פערטיידיגונג פון לאַנד און מלוכה.

אונזער פאָלט פערלאַנגט און ערוואַרט פון זיין פיהרער נישט קיין פראַנצויזישע פערפומען, נאָר קלאָרען, פּולבלוטיגען און אָפענעם אמת.

דעם אויפריכטיג־פּוילישען אמת, וועלכע האָבען נישט געקאַרגט זייערע לאַנדסלייט. נישט רעי, נישט קאָכאַנאָווסקי, נישט מיצקעוויטש און נישט וויספּיאַנסקי.

דער „גאַזעטאַ פּשעגלאָנד״ [„נאַש פּשעגלאָנד״] שרייבט: וועגען דעם טאָן פון מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס אַרטיקעל וועט אורטיילען די געשיכטע, דעם אינהאַלט פון אַרטיקעל קען מען שוין איצט בעטראַכטען. מ׳בעקומט דעם איינדרוק, אַז דער מאַרשאַל פּילסודסקי וויל ענדליך מאַכען אַ סוף צו דער פאַלשער לאַגע אין וועלכער עס געפינען זיך די בעציהונגען צווישען רעגירונג און סיים אין פערלויף פון די לעצטע 3 יאָהר. אַ חוץ פּוילען איז נישט פערהאַן קיין איין מלוכה אויף דער וועלט, וואו מ׳זאָל נישט וויסען צי מיר האָבען אַ פּאַרלאַמענטאַרע אָדער אַנ׳אַבסאָלוטיסטישע אָרדנונג. דער סיים און די רעגירונג זענען גלייך צו אַ פּאָר־פּאָלק, וועלכעם האָט זיך נישט ליב, נעהט זיך אָבער נישט פונאַנדער און קריגען זיך שטענדיג.

אויב דער מאַרשאַל פּילסודסקי ערקלערט, אַז ער וועט נישט ערלויבען, אַז דער מלוכה־טריבונאַל זאָל זיך צונויפקומען, וועט דער סיים מוזען אויסדריקען אומצוטרוי דער רעגירונג און ווי מ׳זעהט פון מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס רעדע, איז ער גרייט זיך צו שטעלען אין דער שפּיץ פון דער נייער רעגירונג.

מיט אַנדערע ווערטער הייסט עס, אַז מ׳דאַרף ערוואַרטען, אַז די רעגירונג וועט רעאָרגאַניזירט ווערען אין דעם ראָזיגען זין נאָך דעם לעצטען אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז צו זעהען, אַז אַפילו אַ געוועהנליך געזעלשאַפטליך צוזאַמענלעבען צווישען דער רעגירונג און סיים איז אוממעגליך.

די אויסלענדישע פרעסע

פּאַריז, 8. (ספּ. טעל.) די פּאַריזער פּרעסע ווייזט אַרויס גרויס פעראינטערעסירונג פון דעם קאַבינעט־קריזיס אין פּוילען, אַלע צייטונגען דרוקען היינט אַ קיצור פון מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס אַרטיקעל. „טאָן״ האַלט, אַז דער איצטיגער קריזיס האַלט באַלד געלעזט געוואָרען, ווען דער מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל נעהמען [און] זיין האַנד די אָנפיהרונג פון דער רעגירונג.

ווין, 8. (אטע) די גאַנצע עסטרייכישע און אונגאַרישע פּרעסע גיט איבער בקיצור דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי אָהן קאָמענטאַרען.

רוים, (אַטע) די איטאַליענישע פּרעסע שרייבט אַז מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס אַרטיקעל איז אַ בעווייז, אַז דער פּאַרלאַמענט אין פּוילען איז אַנ׳איבעריגע זאַך.

אָפּגעשטעלט די אויספאָרשונג געגען אָפּאַנאַסעוויטש

זיין טויטער קערפּער ווערט איבערגעפיהרט קיין מאָסקווע.— אָפּאַנאַסעוויטש׳עס פרוי ארעסטירט

באַראַנאָוויטש, 8. (ספּ. טעל.) דער סאָוויעטישער בעאַמטער אָפּאַנאַסעוויטש, וועלכער איז געשטאָרבען אין באַראַנאָוויטשער שפּיטאָל, איז גע־פּלמסט געוואָרען.

די סעקציע האָט אַרויסגעוויזען, אַז אָפּאַנאַסעוויטש איז געשטאָרבען פון אַ בלוט־אויסגוס אין מוח.

נישט קוקענדיג אָבער דערויף האָט דער פּראָקוראָר פעראָרדענט איבערצושיקען די אינגעווייטען און דעם מוח פון פערשטאָרבענעם אין געריכטליך־מעדיצינישען אינסטיטוט קיין וואַרשאַ, כדי אַדורכצופיהרען אַ גענויע עקספּערטיזע און אַזוי אַרום אוממעגליך צו מאַכען וועלכע ס׳איז אינסינואַציעס מצד פעראינטערעסירטע פערזאָנען.

אָפּאַנאַסעוויטשעס טויט איז געקומען גאַנץ אומפערהאָפט פאַר די דאָקטוירים. אָפּאַנאַסעוויטשעס פרוי, וועלכע ווערט בעשולדיגט אין אַנטיילנעהמען אינ׳ם פערברעכען פון איהר מאַן איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין טורמע קיין ווילנא.

די אויספאָרשונג געגען אָפּאַנאַסעוויטשען איז אַנולירט געוואָרען.

בערלין, 8. (ספּ. טעל.) אין מאָסקווא ווערען געמאַכט בעמיהונגען, אַז דער טויטער קערפּער פון אָפּאַנאַסעוויטשען זאָל איבערגעפיהרט ווערען קיין מאָסקווא, אויך בעמיהט מען זיך, אַז אָפּאַנאַסעוויטשעס פרוי זאָל בעפרייט ווערען.

מ 8 ענער = היטען
אין די נייעסטע פאַסאָנען און קאָלירען,
בעסטע קוואַליטעט
עמפּפעהלט
מ. קאַפּעלושניק, נור קאָנסטאַנטינער 8

א בשורה טובה פאַר דער לאָדזשער יודיש. בעפעלקערונג!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, דאָס מיר האָבען איבערגעטראָגען די זייט 3 יאָהר בעקאַנטע
היגיענישע מאַשין־מצות
בעקעריי פון די פעראיינ. יוד. בעקעריי־מייסטער פון זאַמענהאָף 15
אויף ראָקיטשינער 43, טעל. 69-7.
אויך היי־יאָהר בעקען מיר אויס די מאַשין־מצות פון די בעסטע קאַלישער מעהלען אונטער דער השגחה פון 2 גאַמנ׳ס.
די בעשטעלונגען ווערען שוין אָנגענומען אין דער צענטראַלע פּיעטריקאַווער 112, ווי אויך ביי נח וויינבערג, פּיעטריק. 38, טעל. 43-82, און ביי אינזעלשטיין, זשגאַווסקאַ 39.
וועגען ווייטערדיגע פערקויפס־שטעלען וועלען מיר בעזונדערס מעלדען.
5600 פעראייניגטע יודישע בעקער־מייסטער אין לאָדז.

בעקאַנטמאַכונג.
עס ווערט געזוכט אַ פּערזאָן, וואָס איז בעקאַנט אין באַנק־וועזען, כדי צו קענען איינאָרדנען אַ באַנק אויף קאָאָפּעראַטיווע יסודות. אָפּערטען אָפּצוגעבען שענקעוויטשאַ 22, וואוינונג 2.

מאַשין־לעכער ווערען אויסגענעהט נאַרדמאַן ציגל גאַס 29.

צו דער חתונה פון אונזער פאַבריקס־אינהאַבער
ה׳ ביסטער ג.
מיט פרל. וואַלטער ניוטאַ (קוטנאָ)
ווינשען מיר אַ סך גליק.
אנשטאַט בלומען שפענדען מיר לטובת די באָראָכאָוו־שולען 35.50 זל.
די גד. אַרבייטער פון דער פאַבריק און די אַרבייטער פון דער פאַ טעריי פון דער פירמע „סאַביל״.

פאָלקס־אוניווערזיטעט
ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.
היינט, דינסטאָג, דעם 9 אַפּריל, האַלב 9 אין אָוונד אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4) פאָרלעזונג
א. ד. ט.: „ענטשטעהונג פון שטעט און מלוכות״
פרעלעגענט: יוסף העדשקאָוויטש
5596 איינגאַנג פריי!

דער בעוואוסטער הערען־שניידער
ח. איינשידלער, לאָדז
פּאָמאָרסקאַ 41a, וואוינונג 49 (פריהער: פראַנציסקאַנער 9)
מאַכט בעקאַנט זיין ג׳ קונדשאַפט, אַז עס זענען שוין אָנגעקומען
די נייעסטע זומער־זשורנאַלען
נעהמט אָן בעשטעלונגען און פערטיגט אויס אַלער אַרט אַרבייטען לויט די נייעסטע מאָדעלען.
פּינקטליכע אויספיהרונג! רעעלע בעהאַנדלונג!

Dr DONCHIN
מאָניושקי 1, טעלעפאָן 97-9
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
נעמט אָן טעגליך פון 10–1 מיטאָג און 4–7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

א געוועלב אויף מצות
צו פערדינגען.
צו ערפאַהרען אין האָלץ־סקלאַד, פּולנאָצנאַ 17.

אַ נייע מלוכה „באַלטיאַ“
זאָל געשאַפען ווערען פון ליטע, לעטלאַנד און ווייס = רוסלאַנד

ריגע, 8 (ספּ. טעל.) די לעטישע צייטונג „פּעראַיאַ“ מעלדעט, אַז די מאָנאַרכיסטען פון די באַלטישע מלוכות האָבען בעשלאָסען צו גרינדען אַ פערבאַנד צו ענדערען די קאָנסטיטוציע לויט מאָנאַרכיסטישע יסודות.

די הויפּט־אויפגאַבע פון דעם פערבאַנד דאַרף זיין צו שאַפען אַ נייע מלוכה אונטערן נאָמען „באַלטיאַ“, צו דער ראָזינע מלוכה זאָלען געהערען ליטע, לעטלאַנד, און ווייס־רוסלאַנד, אַלס קעניג פון דער נייער מלוכה זאָל בעשטימט ווערען דער שוועדישער פּרינץ בערנאַדאָט.

שוהל-בנין אין טשעכאסלאוואקיי
פערוואנדעלט אין א קינא

ברין, (יט״א) דער פּרעכטיגער בנין פון דער כאָר־שוהל פון דער יודישער קהלה אין גרויס־מעזריטש, וועט אין קורצען פערוואַנדעלט ווערען אין אַ קינאָ. די יודישע קהלה אין גרויס־מעזריטש געהערט צו די עלטסטע יודישע קהלות אין מעהרען און איז געווען אַמאָל איינע פון די בערייטענדסטע אין ראָזיגען לאַנד. איצט אָבער וואוינען דאָרט נאָר איינינע יודישע משפחות.

אין ליטע הונגערן
1500 יודישע שול=קינדער

קאָוונע, (יט״א) די יודישע געזונדהייטס־שוץ געזעלשאַפט „אזע“ האָט אויפ׳ן סמך פון דער דורכגעפירטער אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז 1500 יודישע שול־קינדער אין די הונגער־געביטען פון ליטע ליידען סיסטעמאַטיש פון הונגער־נויט. אין קאָוונע איז געבילדעט געוואָרען אַ ספּעציעלער הילפס קאָמיטעט פאַר די הונגערנדע קינדער. מען רעכענט, אַז אויך די אויסלענדישע יודישע אָרגאַניזאַציעס וועלען קומען צו הילף די הונגער־ליידענדע.

סטאַטיסטישער זאַמעל-בוך
וועגען דער יודישער לאַגע אין ראַטען=פעדבאַנד

מאָסקווע, (יט״א) עס איז אַרויס פון דרוק אַ זאַמעל־בוך אין רוסיש פון דער סטאַטיסטיש־עקאָנאָמישער קאָמיסיע ביים „אָרט“. אין דעם זאַמעל־בוך געהען אַריין די פאָלגענדע אַרטיקלען: „דער סאָציאַלער בעשטאַנד פון דער יודישער בעפעלקערונג“, „די אַרבייטס־רעסורסען פון דער יודישער בעפעלקערונג“, „די צאָהל און די געאָגראַפישע פונאַנדערטיילונג פון דער יודישער בעפעלקערונג“, „די יודישע בעפעלקערונג אין ס.ס.ס.ר. לויט׳ן געשלעכט, עלטער און פּראָפעסיע“, די „נאַטירליכע בעוועגונג פון דער יודישער בעפעלקערונג“.

דער ווינער ראטשילד
שפּענדעט 1 און אַ האלב מיליאן קראָנען פאַר אַ ישיבה

פּראָג, (יט״א) דער לייטער פון דער וועלט־בערימטער ישיבה אין הונסדאָרף הרב הראָוויץ, מאַכט איצט אַ רייזע איבער די אייראָפּעאישע לענדער, כדי צו שאַפען די נויטיגע מיטלען אויף צו בויען אַ נייעם בנין פאַר דער ישיבה. דער נייער ישיבה־בנין דאַרף אָפּקאָסטען 3 מיליאָן טשעכישע קראָנען. אין ווינען האָט הרב הראָוויץ בעקומען אַ צוזאָג פון ראָטיגען ראָטשילד־הויז, אַז די ראָטשילדס וועלען גרייט צו שפּענדען אויף דעם צוועק אַנדערטהאַלבען מיליאָן קראָנען (אַנ׳ערך 350,000 זל.) אויב די אַנדערע העלפט פון די בוי־קאָסטען וועט געדעקט ווערען פון אַנדערע קוועלען.

ווי בעקאַנט איז די הונסדאָרפער ישיבה צוליב די אונסאַניטאַרע וואוינונגס־בעדינגונגען געשלאָסען געוואָרען דורך דער מאַכט.

עלילת דם אין סאלאָניקי

סאַלאָניקי, 8 (יט״א טעלעגראַפיש). די יודישע בעפעלקערונג פון סאַלאָניקי האָט איבערגעלעבט גרויס שרעק צוליב אַ בלוט־בלבול, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אויף די יודען דורך פינסטערע עלעמענטען. ביי אַ קריסטליכען אייזנבאַנער איז פערלוירען געוואָרען אַ קינד. אַזוי ווי מ׳האָט דאָס קינד גלייך נישט געפונען, האָט זיך אָנגעהויבען אַ העצעריי, אַז יודען האָבען דאָס קינד אומגעבראַכט צוליב ריטועלע צוועקען. צום גליק איז דאָס קינד געפינען געוואָרען דורך אַ גריכישען זעלנער, און די העצע האָט אויפגעהערט.

יודישע פאמיליעס פון גרוזיען
קאלאניזירט אין ארץ=ישראל

ירושלים, 8 (יט״א טעלעגראַפיש) 25 יודישע פאַמיליעס פון גרוזיען זענען בעזעצט געוואָרען אויף ערד אין דער קאָלאָניע בנימינה. די ערד האָבען זיי בעקומען פון „פּיק״א“.

טויזענד דאלאַר אויף מצות
פאר רוסישע יודען

בערלין, 8 (יט״א טעלעגראַפיש) די כאַרביער יודישע קהלה האָט צוגעשיקט דעם קאָמיטעט, וואָס פערנעהמט זיך מיט בעזאָרגען די יודען און רוסלאַנד מיט מצות, 1000 דאָלאַר פאַר דער מצות־אַקציע.

אינטערנאציאנאלער סטודענטען-קאנגרעס

פּאַריז, 8 (יט״א טעלעגראַפיש) דעם 25־טען ר. ח. וועט דאָ פאָרקומען אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון די סטודענטען־אָרגאַניזאַציעס. אין קאָנגרעס וועלען זיך בעטייליגען אויך יודישע סטודענטען. מ׳ערוואַרט, אַז דער קאָנגרעס וועט אָננעהמען אַ רעזאָלוציע געגען „נומערוס קלויזוס“ אין די הויכשולען.

פראצעס פון א יונגען ארבייטער
פאר ערמאָרדען זיין יודישען חבר

פּסקאָוו, 8 (יט״א טעלעגראַפיש) דאָ האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון 17־יעהריגען אַרבייטער טראַפימאָוו, וועלכער האָט ערמאָרדעט דעם 17־יעהריגען יודישען אַרבייטער באַלשעמעניקאָוו. אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זיצען נאָך 5 פּערזאָן. דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ ריעזיגען אינטערעס. עס זענען געקומען פיל פּרעסע־פאָרשטעהער. די זיצונגען פון געריכט קומען פאָר אין אָוונט, כדי די אַרבייטער זאָלען קאָנען בעזוכען די פערהאַנדלונגען.

צווערשט האָט טראַפימאָוו געלייקענט, אַז ער זאָל האָבען ערמאָרדעט באָלשעמעניקאָוו׳ן, צוליב אַנטיסעמיטישע מאָטיווען. אָבער אין גאַנג פון פערהער האָט ער זיך מודה געווען, אַז דעם מאָרד איז ער בעגאַנגען אויס האַס צו יודען.

דער אורטייל ווערט ערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

א גאס אויפ׳ן נאמען פון הרב בצלאל אין פראג

פּראָג, (יט״א) דער פּראַגער שטאָט־ראַט האָט בעשלאָסען אָנצורופען איינע פון די גאַסען אויפ׳ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם ראַבינער הרב ליוב בצלאל.

אַ נייער איבערפאַל פון אַראַבער ביים כותל-מערבי
געשלעג צווישען אַראַבער און מתפּללים

ירושלים. (יט״אַ) ענדע חודש מערץ אין אַ שבת. בעת ביים כותל־מערבי האָבען זיך פערזאַמעלט יודען צום דאַווענען, זענען זיי בעפאַלען געוואָרען דורך אַראַבער; די אַראַבער האָבען צוועקגעשלעפּט פערשידענע געגענשטאַנדען, וואָס ווערען געוועהנליך בענוצט דורך די מתפּללים. עס איז ענטשטאַנען אַ געשלעג צווישען די אַראַבער און די יודען, וואָס האָבען זיך געפּרובט געגענצושטעלען די אָנפאַלער. דער פּאָליציי־פּאָסטען האָט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די שלעגער. דער געהילף פון דיסטריקט־קאָמיסאַר האָט דעלעגירט דעם דיסטריקט־אָפיציר, וועלכען ער האָט בעפוילען נישט צו דערלאָזען צו שטערען דעם סטאַטוס־קוואָ. לויט דער אינטערווענץ פון דיסטריקט־אָפיצער זענען צוריק אָפּגעגעבען געוואָרען די צוגענומענע חפצים.

אַסימילאַטאָרען געגען יודישע סובסידיעס
אויפרעגונג ביי די לעמבערגער יודען

לעמבערג. (יט״אַ) אויף דער לעצטער בודזשעט־זיצונג פונ׳ם לעמבערגער שטאָדט־ראַט האָבען די ציוניסטען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען סובסידיעס פאַר די יודישע פאַכשולען און אַ רייהע אינסטיטוציעס. אין די קאָמיסיעס זענען די פאָרשלאַגען אָנגענומען געוואָרען. אויף דעם פּלענום האָבען אָבער די יודישע אַסימילאַטאָרען מיט ד״ר וואַסער בראש, וואָס געהערען צו דער סאַנאַציע, געשטימט געגען די יודישע פאָדערונגען, און די פאָרשלאַגען זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען. די דאָזיגע האַנדלונג האָט אַרויסגערופען אַנ׳אויפרעגונג צווישען דער לעמבערגער יודישער בעפעלקערונג.

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע
אין מאַראָקאָ אומלעגאַל

קאַזאַבלאַנקאַ, (יט״א) נישט קוקענדיג אויף אַלע ביזהעריגע אינטערווענצען, איז נאָך ביז איצט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין מאַראָקאָ נישט לעגאַליזירט געוואָרען. די אָרגאַניזאַציע ווערט בלויז טאָלערירט, אָבער זי ווערט נישט אָפיציעל אָנערקענט, ט.ז. אַנד. האָט די פראַנצויזישע מאַכט אָפּגעזאָגט צו דערלויבען אַריינצופירען קיין מאַראָקאָ דעם אָפיציעלען אָרגאַן פון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע „העולם“. דער דעלעגאַט פון „קרן היסוד“ ה׳ מעסאַקאַ האָט געמוזט האָבען אַ ספּעציעלע ערלויבניש פון פראַנצויזישען רעזידענט אויף דורכצופירען אַ זאַמעל־אַקציע אין מאַראָקאָ.

מען האָפט, אַז אַ דאַנק דעם ניי־בעשטימטען רעזידענט ה׳ לוסיען סען וועט זיך די לאַגע פערבעסערען און עס וועט ערטיילט ווערען די נויטיגע לעגאַליזאַציע.

די „פעראייניגונג פון ליבע-ראלען יודענטום“
טרעט=צו צו דער „דייטשער פעלקערבונדליגע“.

בערלין. (י.ט.א.) די פראַנקפורטער הויפּט־פערזאַמלונג פון דער פעראייניגונג פון ליבעראַלען יודענטום“, האָט נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע בעשלאָסען זיך אָנצושליסען אין דער דייטשער פעלקערבונדליגע.

דער דאָזיגער בעשלוס האָט געפונען אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג אין דער יודיש־ליבעראַלער פּרעסע.

גרינדונג פון יודישען געזעלש. קינדער-הויז אין לאנדאן

לאָנדאָן. (י.ט.א.) דעם 8־טען אַפּריל קומט פאָר אין לאָנדאָן אַ פייערונג פון לעגען דעם גרונדשטיין אונטער׳ן נייעם יודישען געזעלשאַפטליכען קינדער־הויז, וואָס ווערט געבויט מיט די מיטלען פון בעקאַנטען יודישען פילאַנטראָפּ בערנאַרד באַראָן. ה׳ באַראָן האָט אויף דעם צוועק געשפּענדעט 65.000 פונט. דער ריזיגער בנין וועט ענטהאַלטען שפּיל־קלובען פאַר קינדער, אַ טעאַטער־זאַל, אַ שוהל און אַ רייהע קולטורעלע איינריכטונגען.

אַ הויך-שול פאר רבנים
וועט געגרינדעט ווערען אין פראג

פּראָג, (יט״א) דאָ איז פאָרגעקומען די יעהרליכע פּלענאַר־סעסיע פון אויבערשטען ראַט פון טשעכאָסלאָוואַקישען קהלות־פערבאַנד מיט׳ן אַגודיל פון פאָרשטעהער פון אַלע פּראָווינצען, צ.ז. אַנד. איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ לערן־אַנשטאַלט פאַר רבנים און רעליגיאָנס־לעהרער אין פּראָג. אַלס רעקטאָר פון דער הויכשול איז בעשלאָסען געוואָרען איינצולאַדען דעם פּראַגער יבנה־המולל ד״ר הענריך בראָדי, צו דעם צוועק איז אַסיגנירט געוואָרען אַ סומע פון 100,000 טשעכישע קראָנען.

די סעסיע האָט זיך נאָך בעשעפטיגט מיט אַ רייהע פראַגען פון פילאַנטראָפּיע און מצבות־שוץ.

סקאנדאל אויף אַ מאַסען-מיטינג אין טשערנאָוויץ

טשערנאָוויץ, 8 (יט״א טעלעגראַפיש). די אָרגאַניזאַציע פון די יודישע אַסימילאַטאָרען אין רומעניען מיט׳ן פירער ד״ר פילדערמאַן בראש האָט דאָ איינגעאָרדענט אַ מאַסען־מיטינג, אויפ׳ן מיטינג איז געקומען צו גרויסע סקאַנדאַלען צוליב דעם, וואָס די בונדיסטען און ציוניסטען האָבען נישט געוואָלט לאָזען רעדען די אַסימילאַטאָרען. מיט גרויס מיה איז געלונגען צו מאַכען אָרדנונג אויפ׳ן מיטינג.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32=41

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)

נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אָווענד.

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

פון מאָנטאַג, דעם 8=טען אַפּריל ביז זונטאַג, דעם 14=טען אַפּריל 1929 איינשליסליך.

אין פּרעכטיגען ליבעס־פילם אונטערן נאָמען:

POLA NEGRI

דיליבעס פון אַנ׳אַקטריסע

ציהונג פון שאַפען! די מייסטערין פון ליבע POLA NEGRI אין דער הויפּט־ראָלע.

דראַמע פון גרויסע געפיהלען פון אַ גרויסען מענש. אין די הויפּט־ראָלען: PIERRE BLANCHARD i MARY BELL

נעכסטער פּראָגראַם: „שאַפען׳ס ליבע און טרערען“

היינט פּרעמיערע!

„ברויט נעכט“

עמאָציאָנירענדע ערצעהלונג וועגען אַ רייצענדער שענהייט און איהרע קרבנות

דראַמע פון אַוואַנטוריסטישען לעבען פון אַ אויסלענדישער לעגיע. אין די הויפּט־ראָלען:

Imogena Robertson, Lewis Stone i Norman Kerry

קינא-טעאַטער **ZACHETA**

זגערזשער 26, ביים פּלאַץ קאָשטשעלני

היינט און פאָלגענדע טעג!

דער גורל פון געפאַלענע מעדלעך

ווערט דעמאָנסטרירט די גרויסע דראַמע, וואָס שילדערט דעם שענדליכען האַנדעל מיט לעבעדיגע סחורה א. נ.

היינט און פאָלגענדע טעג!

אין די הויפּט־ראָלען: Gina Manes — אין דער ראָל פון ... Rudolf Klein-Rogge — אַלס אינטערנאַציאָ... Wi... Schmitteslöw...

יאָר 2.
9 אַפּריל 1929

„נייער פאָלקסבלאַט“

יאָר 2.
9 אַפּריל 1929

מעז זוכט
א פּראָגראַם

דאָס גאַנצע פּאָליטישע און נאַטירליך אויך אין אַ גרויסער מאָס דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אין לאַנד שטעהט אונטער אַ גרויסען פראַגע־צייכען: וואָס וועט ברענגען דער מאָרגענדיגער טאָג. זער וועט זיגען אין פערביסענעם הינטער־קוליסען קאַמף, וואָס קומט איצט פאָר אין פּוילען. וועט זיגען די ערשטע בריגאַדע, ד' יגשוועזענע לעגיאָניסטען, וואָס האָבען נאָך נישט אָנגעזעטיגט זייער חורשט נאָך גוט־בעצאָהלטע מלוכה־אַמטען און וואָלטען רעדר בער געוואָלט, אַז די מלוכה זאָל נעהמען אונטער איהרע פליגלען אַלץ נייע און נייע ווירטשאַפטסצווייגען. אָדער עס וועט זיגען די פערטע בריגאַדע, די אַזוי־גערופענע ווירטשאַפטליכע ספערען, די סוחרים און פאַבריקאַנטען, וועלכע זענען צוגעשטאַנען צו דער רעגירונג, ווייל אַזוי האָט עס זיי געלוינט, און איצט פילען זיי, אַז די מלוכה זענט אונטער דעם צווינג, אויף וועלכען זיי זיצען; צי וועלען זיגען די מעסיגע עלעמענטען און „בעבעס“, צו די וועלכע זייַלען איינפיהרען אַנ'אָפענע מיליטערישע דיקטאַטור, — דאָס אַלץ איז וויט נישט קיין צווייטראַנגיגע פראַגע פאַר דער ווייטערדיגע ענטוויקלונג.

צום ערשטען מאָל האָבען מיר אין פּוילען זינט דער מאַי־איבערקעהרעניש אַזאַ רוערהאַפטען אָפענעם רעגירונגס־קריזיס. אַלע ווילע שווימען אַרויף נייע קאַנדידאַטען אויף פרעמיערען, אַלע ווילע שווימען אַרויף נייע קאָנצעפּציעס און נייע קאַנדידאַטען אויף פרעמיערען. צום ערשטען מאָל הערען מיר פון אַ סאַנאַציע־צייטונג („ווילנער סלאָוואָ“) אַז: „די אָרדענונג פון ליקווידירען דעם מיניסטאַר־רען־קריזיס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף אַזאַ אופן: פריהער אַ קאָנצעפּציע און פּאָליטישע ליניע פון דער נייער רעגירונג, און דערנאָך ערשט קומט די פראַגע וועגען פערזאָן פון פרעמיער און פער־סאָנאַלען צוזאַמענשטעל פון דער נייער רעגירונג“.

עס קלינגט עפּעס מאָדנע אויף די שפּאַלטען פון אַ סאַנאַציע־צייטונג, אַז ערשט איצט, 3 יאָהר נאָך די בעריהמטע מאַי־טעג, דאַרף מען זוכען אַ פּראָגראַם פאַר אַ רעגירונג, וואָס שטיצט זיך נישט אויפ'ן סיים, נאָר אויפ'ן אויטאָריטעט פון מאַרשאַל פילסודסקי. אָבער עס איז שוין שווער איצט צו בעהאַלטען די אמת'ע לאַגע אין פּוילען, פונקט ווי עס איז שווער צו בעהאַלטען דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס, די זעלבע „סלאָוואָ“ שרייבט אַזוי אין איהר לייט־אַרטיקעל:

„זינט עטליכע חדשים פערערגערט זיך בסדר די לאַגע אין דער האַנדעלסוועלט. היינט רעדט מען שוין גאַנץ דייטליך וועגען אַ קריזיס, זענען אַ קאַ־לאַסאַלער פערקלענערונג פון די האַנדעלס־אומזאַ־צען... עס וואַקסט די צאָהל פירמעס, וועלכע וועגען נישט רעקען זייערע חובות און לאָזען זייערע וועקס־לען פראָטעסטירען אָדער ערקלערען זאָגאַר באַנק־ראָט“.

פערשווונדען אַלזאָ די גלענצענדיגע קאָניונק־טור, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען אין מאַי 1926 צוזאַמען מיט'ן ענגלישען שטרייק, און אַ פּנים, אַז עס זענען שוין איצט נישטאָ אַזוי פיל בעלנים אויף מיניסטאָרען, ווי מיט 3 יאָהר צוריק און אַפילו נאָך מיט אַ פּאָר חדשים צוריק. אויב עס איז נאָך וועניג דער ווירטשאַפטליכער קריזיס, איז צוגעקומען דער פאַקט, וואָס מיר. טשעכאָוויטש איז געשטעלט געוואָרען פאַר'ן מלוכה־טריבונאַל.

געווען גוטע צייטען, אַריבער. אויב די אַמער־קאַנער הלוואה האָט אַריינגעבראַכט אין לאַנד בערך 534 מיליאָן זלאָטים, האָט מען אין איין יאָהר פער־טאָן מעהר פון פעסטגעשטעלטען בודזשעט אויף גאַנצע 540 מיליאָן. וואָלט דער דאָזיגער רעזערוו איצט געווען, וואָלט מען עס געקענט פערטאָן אויף בויר־צוועקען וכדומה און דערמיט אויפלעבען די ווירט־שאַפט. איצט אָבער, ווען עס איז שוין נאָך אַלעמען, ווען די הוצאות זענען שוין אויפגעבלאָזען ביז גאָר און די הכנסות ווערען אַלץ קלענער, איז נישט קיין וואונדער, וואָס עס איז פערשוואונדען דער צוטרוי צו די ביז איצטיגע מעטאָדען, און לויט די לעצטע אינפאָרמאַציעס, זאָל זיך האָבען געשטאַרקט די פּאָזיציע פון די אַזוי גערופענע ווירטשאַפטליכע ספערען אין דער סאַנאַציע.

ביים איצטיגען מצב אָבער אין פּוילען איז נאָך שווערער צו זאָגען נביאות, ווי ווען־עס־איז, און עס בלייבט נאָר איבערצוואַרטען די 10 טעג, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען אויף צום יערלעדיגען דעם רעגירונגס־קריזיס, און דאַן וועט מען זעהן, צי זענען עס טאַקע געווען „עשרת ימי תשובה“, צי וועט טאַקע דאָס פּאָליטישע לעבען ביי אונז אין אַ געווויסער מאָס אַוועק אויף נייע וועגען, אָדער עס וועט פערבלייבען דאָס זעלבע נאָר אַנדערש פער־שלייערט.

ה. ט.

——=:§:=——

אַ נייע וויסענשאַפטליכע אפהאַנדלונג
פון פּראָפ. אַלבערט איינשטיין

בערלין. (יט"אַ). אויף דער לעצטער פּלע־נאַר־זיצונג פון דער פּרייסישער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע האָט פּראָפ. אַלבערט איינשטיין פאָר־געלעגט זיין לעצטע וויסענשאַפטליכע אָפּהאַנדלונג: „איינהייטליכע פעלד־טעאָריע און דער האַמילטאָן־פּרינציפּ“.

עקסמיסיעס פון די „נישט־פּראָדוקטיווע עלעמענטען“
פיל יודען פערלירען זייערע דירות אין לענינגראַד.

מאָסקווע. (י.ט.א.) אין לענינגראַד האָט מען אָנגעהויבען אַרויסוואַרפען פון זייערע וואוי־נונגען פון די מוניציפּאַליזירטע הייזער די „נישט־פּראָדוקטיווע עלעמענטען“. דער דאָזיגער בעשלוס, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט אַ ויסגע־רופען אַ גרויסע פּאַניק צווישען די דעקלאַסירטע עלעמענטען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך פיל יודען. ווי מען רעכענט, וועלען לערך 25,000 דעקלאַסירטע בעזייטיגט ווערען פון זייערע וואוי־נונגען. געגוי' די צאָהל יודען, וואָס וועלען דורך דער דאָזיגער גזירה בלייבען אָהן וואוינונגען, איז שווער פעסטצושטעלען. אין אַלגעמיין בעטרעפען די יודען לערך 5 פּראָצ. פון דער בעפעלקערונג אין לענינגראַד, אָבער ביי די יודען איז פאַר־העלטנישמעסיג אַ גרעסערער פּראָצענט הענדלער און דעקלאַסירטע ווי ביי נישט־יודען.

דורך דאָס בעזייטיגען די נישט־פּראָדוקטיווע עלעמענטען פון די הייזער וועט בעפרייט ווערען אַ שטח פון 160,000 קוואַדראַט־מעטער וואוינונגס־פּלאַץ, וואו עס וועלען בעזעצט ווערען אַרבייטער, די הענדלער און דעקלאַסירטע ווערט פּאָרגעלעגט זיך אַריינצוציהען אין די פּערלאָזענע אַלטע גע־ביידעס הינטער דער שטאָדט; ס'רוב פון די גע־ביידעס געפינט זיך אין אַ שרעקליך פערלאָזטען צושטאַנד. דער פּראָצענט פערמעגליכע, וואָס זע־נען אימשטאַנד איבערצונעמען און רעמאָנטירען די דאָזיגע הייזער איז פערהעלטנישמעסיג זעהר אַ קליינער.

אין מאָסקווע גרייט מען זיך אויך איינציכען אָנצוהויבען בעזייטיגען די נישט־פּראָדוקטיווע עלעמענטען פון די מוניציפּאַליזירטע וואוינונגען.

צוזאַמענפאָהר פון יודישע קאָאָפּעראַטיוון אין טשערנאָוויץ

טשערנאָוויץ. (יט"אַ). דאָ איז פאָרגעקו־מען אַ צוזאַמענפאָהר פון יודישע קאָאָפּעראַטיווען אין בוקאָווינע. אינ'ם צוזאַמענפאָהר האָט אַנטייל גענומען דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון פאָנדיישן ה' נאַטל אַראָנאָוויטש פון בערלין.

פונ'ם בעריכט, וואָס איז געגעבען געוואָרען אויף דעם צוזאַמענפאָהר איז צו זעהען, אַז אין בוקאָווינע זענען פאַראַן צוועלף פאָלקסבענק מיט אַ צאָהל פון 7000 מיטגלידער. אין משך פון יאָהר 1929 האָבען די פאָלקסבענק אַרויסגעגעבען 4900 הלוואות אויף אַ סומע פון 63 מיליאָן לעי.

דער צוזאַמענפאָהר האָט בעשלאָסען אָנצופיה־רען אַ גרויסע פּראָפּאַגאַנדע פאַר דער יודישער קאָאָפּעראַציע אין בוקאָווינע, און אויך גרינדען נייע פאָלקסבענק.

דער אמת זינגט

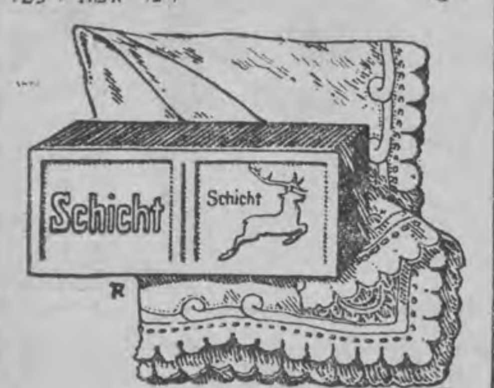

קיינמאָל
איז נישט געפונען געוואָרען קיין שטיקעל זייף שיכט, וועלכע זאָל ענטהאַלטען שעדליכע בעשטאַנד־טיילען.

שטענדיג
דאַגעגען איז פעסגעשטעלט געוואָרען, אז דער זייף יעלען־שיכט איז ריין, גוט און שפּאַרזאַם.

מ'וואָלט געקענט דעם פּרייז פון זייף ביליגער מאַכען, נאָר שטענדיג אויפ'ן חשבון פון דער קוואַליטעט.

אונזער פּרינציפּ איז אַנ'אייזענער!

דער זייף **Jeleń-Schicht**

איז און וועט בלייבען דער בעסטער.

עכט נור מיט דער מאַרקע הירש.

דער כח פון אָפּטימיזם
דער יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט

פון דר. א. מוקדוני

דער גרויסער אָפּטימיסט און טעטיגער מענש חיים נחמן ביאַליק האָט געשאַפען אַ העבּרעאישע ליטעראַטור.

אַ גרויסער דיכטער, האָט ער, ווי געוועהנ־ליך, בעדאַרפט זיין דער גרעסטער פּעסימיסט, ער האָט בעדאַרפט שרייבען לידער און צווישען איין ליד און דעם אַנדערען האָבען טענות און תביעות צום פאָלק ישראל פאַרוואָס ער קען נישט אויף אַזיסוועניג זיינע לידער, פאַרוואָס דער קרעמער דעקלאַמירט נישט זיינע לידער פאַר זיינע קונים, פאַרוואָס דער מעקלער טראָגט אין בוזעם־קעשענע פערשידענע מוסטערען פון סחורות און נישט זיינע בענדער פון לידער, פאַרוואָס אַלע יודישע שול־קינדער שרייבען נישט קיין קריטיקען וועגען איהם און פאַרוואָס פערליבטע בחורים ערקלערען זיך נישט אין ליבע מיט פערזען, פון זיינע לידער.

אַ יודישער דיכטער זאָל נישט האָבען קיין טענות און תביעות צום יודישען פאָלק!

אַ יודישער דיכטער זאָל איין טאָג שרייבען אַ ליד און אַ חודש נישט זיצען און וואַרטען אויף דעם גרויסען גערודער, וואָס דאָס ליד דאַרף אַרויסרופען אין דער גאַנצער יודישער וועלט!

דער גרויסער דיכטער האָט אין דער פרייער צייט, צווישען איין ליד און דעם צווייטען, איבער־זעצט אין אַ ליכטיגען העבּרעאיש די אגדות פון תלמוד, צווישען זיי איין ליד און דעם אַנדערען האָט ער מיט פּעדאַגאָגען געאַרבייט אויף העבּ־רעאישע לעהר־ביכער.

און נאָך מעהר:

צווישען איין ליד און דעם אַנדערען האָט ער בעוויזען צו איינאָרדנען אַנ'אייגענע דרוקעריי, צו אָרגאַניזירען אַ פערלאַג און אַרויסלאָזען אויף דער וועלט גוטע ביכער און אָהן איין גרייז, אָהן איין טעות און אָהן וועלכער עס איז פּגימה.

דער דיכטער האָט אונז געלערנט ווי מען דאַרף אַרויסלאָזען ביכער אויף דער וועלט.

זיין פערלאַג „מוריה“ איז געווען דער גע־וויסענהאַפטעסטער פערלאַג, וואָס יודען האָבען אַמאָל געהאַט.

און וואונדער איבער וואונדער — דער דיכ־טער האָט נישט געהאַט קיין אורזאַך צו קלאָגען זיך אויפ'ן פאָלק ישראל; זיינע אַרויסגעגעבענע ביכער האָט מען געקויפט, געשמאַק געקויפט, על כל פנים די גרויסע, רייכע ירושה, וועלכע ער האָט בעקומען פון זיין טאַטען, האָט ער נישט צוגעלעגט.

און אָט איז ער אין גלות, צייטווייליג אין בערלין, גיט ער ווייטער אַרויס ביכער, און אָט בעזעצט ער זיך אין ארץ ישראל און דאָ ערשט אָרגאַניזירט ער דעם סאַמע מוסטערהאַפטען בי־כער־פערלאַג „דביר“.

ער האָט ווי עס איז איינגעשפּאַנט דאָס פאָלק ישראל אין זיין ליטעראַרישען וואָגען און עס פיהרט דעם וואָגען.

און גוטע לידער בעוויזט ער אויך צו שריי־בען, אמת ער האָט זיך נישט מתחייב געווען צו קיינעם צו צושטעלען יעדען דאָנערשטאָג צוועלף אַ זייגער אַ געניאַל ליד פאַר דער שבת'דיגער צייטונג, ער האָט מיט קיינעם קיין קאָנטראַקט נישט געשלאָסען וויפיל מאָל אין וואָך דאַרף קו־מען צו איהם דער רוח הקודש און אויפמונטערען איהם צו שרייבען אַ ליד.

ער האַלט נישט דעם רוח הקודש אין טיש־קעסטעל און נעהמט איהם נישט אַרויס פון דאָר־טען, ווען אַ פערלעגער קלינגט איהם אָן, אַז ער דאַרף האָבען תיכף ומיד אַ ליד.

דער גרויסער אָפּטימיסט איז דער גרעסטער פּשטן.

———

און אָט האָבען מיר נאָך אַ מערקווירדיגען ביישפּיל פון דעם געוואַלדיגען כח פון אָפּטימיזם.

מיט 4 יאָהר צוריק סך הכל האָט זיך אָרגאַ־ניזירט שטיל און זעהר בעשיידען אַ יודישער ווי־סענשאַפטליכער אינסטיטוט, אַנ'אינסטיטוט, וואָס דאַרף זאַמלען מאַטעריאַלען פאַר יודישער געשיכטע, עקאָנאָמיק, יודישע פילאָלאָגיע, ביבליאָגראַפיע און פּסיכאָלאָגיע.

און נאָך דריי יאָהר אַרבייט ליגען פאַר אונז אַ האַלב טוץ זעהר אימפּאָנירענדע ביכער, נאָך 4 יאָהר אַרבייט איז געזאַמעלט געוואָר ן אַזאַ ריי־כער מאַטעריאַל, אַז מען מוז שוין האָבען פאַר איהם אַ ספּעציעלע געביידע, נאָך 4 יאָהר אַרבייט האָט דער אינסטיטוט זיינע אָבטיילונגען, זיינע גרופּען מיטאַרבייטער און קאָרעספּאָנדענטען אין אַלע וועלט־טיילען וואו עס איז נאָר דאָ אַ יודי־שער ישוב, נאָך 4 יאָהר האָבען מיר פאַר זיך שוין אַ גאַנץ סאָלידע גרופּע פון יונגע יודישע פאָרשער און טוער גרופּירט אַרום אינסטיטוט.

און דאָס איז געשאַפען אין דער צייט, ווען אין אונזער יודישער וועלט שטעהט אַזאַ געדיכטער

(ווייטער זעה ד־טע זייט).

דער שלים־מזל'ניק איז אַלע מאָל דער פינ־סטערער פּעסימיסט, איהם איז די וועלט כסדר נישט צו דער האַנד און דאָס לעבען שפּילט מיט איהם כסדר אַ צולהכעיס.

דער בעשיידענער שלים־מזל טענה'ט, אַז ער טויג נישט פאַר דער וועלט, דער פערריסענער שלים־מזל טענה'ט, אַז די וועלט טויג נישט פאַר איהם.

און דער שלים מזל האָט הנאה פון זיין פּעסימיזם, ער כאָליעט איהם, ער צערטעלט איהם, ווייל דער שוואַרצער, פייערליכער מאַנטעל פון פּעסימיזם פערדעקט דאָך ווי עס איז זיין שלים־מזל'דיגקייט.

און דער שלים־מזל בעגרינדעט אַלע מאָל זעהר קלוג און זעהר טיכטיג זיין פּעסימיזם, דאַרפט איהר ראיות האָט ער זיי פערטיג שטענ־דיג, דאַרפט איהר ציפער שיט ער זיי אייך אויס און דאַרפט איהר אויטאָריטעטען זענען זיי גרייט.

עס איז פּשוט — דער פּעסימיזם דאַרף זיך פערענטפערען כסדר, ער דאַרף זיך בערעכטיגען און ער מוז האָבען גרייט זיין פּעקעל ראיות און זיין בינטעל בעווייזען.

דער אָפּטימיזם איז גאָרנישט אַזוי קלוג און אַזוי פלינק, ווייל ער דאַרף זיך פאַר קיינעם נישט פערענטפערען.

דאָס איז געזונטע ענערגיע, דאָס איז גע־זונטע לעבענס־לוסט און איינגעבוירענער חשק צו טעטיגקייט.

די אָפּטימיסטען האָבען געאיוו און שפּילענ־דיג די וועלט אויפגעבויט און די פּעסימיסטען שטעהען און בעוויינען זי קלוג.

ווען מען זאָל נעהמען ערנסט אונזערע פּע־סימיסטען וואָלטען מיר שוין לאַנג בעדאַרפט בע־שטעלען ביי אַ מצבה־קריצער אַ שעהנע מצבה פאַר אונזער יודישער קולטור, ווען מען זאָל זיי גלויבען וואָלטען מיר שוין בעדאַרפט אָנהויבען לערנען זיך צו זאָגען קדיש נאָך איהר.

א נס, וואָס כסדר קומט דער אָפּטימיסט און טראָגט אונז אונטער פרישע, צאַפּלדיגע קולטור־שאַפונגען, ער טראָגט עס אונז אונטער מיט אַ ליבען שמייכעל און מיט אַ האַרציגער זעלבסט־פערשטענדליכקייט.

ער קומט, דער אָפּטימיסט, און פערטרייבט די שווערע פּעסימיסטישע וואָלקענס.

און כסדר שלאָגט איין אָפּטימיסט טויזענדער פּעסימיסטען, ווייל אָפּטימיזם איז אַ לעבעדיגע, ענערגישע טעטיגקייט און פּעסימיזם איז נודנע אומטעטיגקייט, פוילקייט און אַפּאַטיע.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזשער לעבען
פאלקסבלאט

9
דינסטאג
כה
אדר ב׳ תרפ״ט

אפריל
זון-אויפגאנג 4.58
זון-אונטערגאנג 6 19

אין די לאדזשער הילף=אינסטיטוציעס
(בעזוך אין לינת=החולים)

דאס ווארטע-צימער פון דער אמבולאטאריע ביים „לינת-החולים״ איז פול מיט מענשען, וואס האבען שוין צעטעלעך צו די דאקטוירים. ביים פענסטערעל, וואו די צעטעלעך ווערען ארויסגעגעבען איז נאך א גאנץ לאנגע רייה, וואס ווערט נישט קלענער, ווייל עס קומען אלע מאל אן נייע פאציענטען. מען שיקט אויך פון דארט דאקטוירים צו קראנקע א היים. אין דעם צעטעל פון עטליכע און דרייסיג דאקטוירים, וועלכע נעהמען אן אין דער אמבולאטאריע, בעמערקט מען נעמען פון די אנגעזעהענסטע דאקטוירים אין לאדז. אין די 14 קאבינעטען, וועלכע זענען איינגעארדענט ציכטיג, ווייס און ריין, נעהמען אן די דאקטוירים אינטערעסאנטען, כירורגען (אויף קלענערע אפעראציעס), אויגען דאקטוירים, הויט-דאקטוירים, נאז- און אויערן, אוראלאגען, גינעקאלאגען, נערווען דאקטוירים, רענטגען; דער קווארץ-לאמפ בעשטראהלט די בלוט-ארעמע, אפגעשוואכטע קליינינקע קינדערלעך און פרל. ד״ר שקורניק ברענט זיך אפ מיט די קליינינקע צוזאמען. די ארבייט אין דער אמבולאטאריע קאכט פון אינדערפריה ביז דריי נאכמיטאג און לאזט נאכדעם איבער דאס איבריגע אויף דער אפטייק. ביי דער אמבולאטאריע, וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט ביז 6 א זייגער די רפואות, וועלכע זענען דורך די דאקטוירים פערשריבען געווארען. די איינגע אפטייק, דאס איז דער שטאלץ פון „לינת החולים״. מיט גרויס מיה און שוועריגקייטען איז בעקומען געווארען די ערלויבעניש אויף דער אפטייק אין די רוסישע צייטען..

דאס אמבולאטאריום, וועלכע לאזט איצט אדורך עטליכע און זעכציג טויזענד קראנקע א יאהר און גיט ארום עטליכע און פינפציג רעצעפטען, האט בעקומען די מעגליכקייט אזוי ברייט אויסצושטעלען דארט די ארבייט א דאנק דעם, וואס עס איז אויסגעבויעט און ערשט נישט לאנג אויסגעפערטיגט געווארען דער 3 שטאקיגער פראנט פון דער געביידע, וואוהין עס איז איבערגעפיהרט געווארען דער הויפט-פונקט פון דער ארבייט פון „לינת החולים״ — די וועכנערין קלינק. עס האט זיך אזוי ארום בעפרייט דער גאנצער פליגעל פון דער געביידע, וועלכער איז פערוואנדעלט געווארען אין אן אימפאנירענדער איינריכטונג.

דער הויפט-געוויכט פון דער ארבייט פיהלט זיך ליגט אין דער וועכנערין-קליניק. דער 3-שטאקיגער פראנט איז פערנומען מיט דעם קליניק, אין די ליכטיגע, ריינע צימערען — צום בעדויערען צו קליינע, פאר דער גרויסער צאהל געווינערינס, וועלכע ווענדען זיך אהין — ליגען מאמעס, יונגערע און עלטערע, מיט נאר וואס געבוירענע מענשעלעך, און די קליינינקע פישעשען פון יאלע ווינקעלעך.

דער קליניק, די איינציגע יודישע וועכנערין אינסטיטוציע, וואו עס קען אריינקומען א ארימע געווינערין אינגאנצע זאהן בעצאהלט, קומט אפט אוים צו פיהרען א קאמף געגען די ראזיגע, וועלכע ווילען אויסנוצען די אינסטיטוציע אונבערעכטיגט, דאס שאפט אפט מאל צוזאמענשטויסען צווישען דער אדמיניסטראציע מיט די, וועלכע ווילען זיך אריינבעקומען אין קליניק אויף א נישט לעגאלען אופן. פרוי לענגא, די לייטערין פון דעם קליניק דערצעהלט וועגען פאלען ווען א פרוי האט בעקומען א צעטעל אין קליניק, האט זי דאס צעטעל פערקויפט געזאגט אז זי האט עס פערלוירען און שפעטער איז מיט׳ן זעלבען צעטעל געקומען א צווייטע געווינערין, זי דערצעהלט ווי עס ווערען דורך רייכע בירגער רעקאמענדירט אלס ארימע פרויען, גאנץ פערמעגליכע פרויען, עס קומען פון דער פראווינץ רייכע פרויען און געבען זיך אן פאר ארימע לאדזער. דער קאמף פון דער אדמיניסטראציע פון דעם קליניק מיט די מעגליכע מיסברויכען שאפען אפט פאלשע קלאגען, וועגען דעם, אז די אינסטיטוציע וויל נישט צו הילף קומען די ארימסטע, פרוי לענגא בעווייזט, אז ריכטיג נויטבעדערפטיגע ווערען אריינגענומען אין קליניק אינגאנצען אומזיסט, אלס מעהר אפגעשוואכטע בעקומען זיי א דאפעלטען ריעטע. ספעציעלע אויפמערקזאמקייט פון די דאקטוירים א. ה. גל. רערב יאת אזוי איינגעארדענט, אז דער קליניק-פערזאנאל ווייסט קיינמאל נישט, ווער פון די קימפעטארינס עס איז אין קליניק אומזיסט און ווער פאר אפצאהל, כדי מען זאל קיין אונטערשיד נישט מאכען צווישען די קראנקע, ביים ארומגעהען ארום זיי.

עס איז דא נאך א מאמענט פון אנטאגאניזם צווישען די וועלכע ווילען זיך אריינבעקומען אין קליניק און דער אדמיניסטראציע, וועלכע וויל אזעלכע נישט דערלאזען: דאס איז דער פאל, ווען די שוואנגער-פרוי איז אנגעשטעקט מיט א וענערישער קרענק, ארער האט היץ, — אין דעם פאל שיקט די אדמיניסטראציע אפ די קראנקע אין דער ראנקלאגע.

די פרעזעס פון פעראיין ה׳ הירשבערג דערצעהלט, מיט פערדינטען שטאלץ, אז ער איז איינער פון די גרינדער און אויב די געזעלשאפט איז אין משך פון די 29 יאהר פון איהר עקזיסטענץ געקומען צו אן אייגענער געביידע און צו דעם מצב אין וועלכען זי געפינט זיך איצט, ליגט דערין א גרויס שטיק זיין ארבייט אויך.

די אינסטיטוציע האט עקזיסטירט אונלעגאל פון 1900, אלס א שטיבעל אויף פאלודניאווע 17, און ערשט אין 1902 בעקומען די נויטיגע לעגאליזאציע אלס אינסטיטוציע, וועלכע האט זיך געשטעלט דעם ציל צו טראגען אומזיסטע מעדיצינישע הילף דער ארימער יודישער בעפעלקערונג. די אינסטיטוציע האט באלד געוואונען די סימפאטיע פון דער ברייטער יודישער בעפעלקערונג, עס האבען זיך פערשריבען אין דער אינסטיטוציע פיל מיטגלידער און די ארבייט איז וואס ווייטער פערברייטערט און פערטיפט געווארען, ביז עס איז געקומען צום געדאנק וועגען א וועכנערין-קליניק אויף וועלכער עס איז געלעגט געווארען די גרעסטע אויפמערקזאמקייט פון דער אינסטיטוציע.

פון די נאך איצט טיכטיגסטע און איבערגעגעבענסטע מיטגלידער פון דער אינסטיטוציע איז נאך ביז היינט א ארבייט טעטיג ה׳ לייב יאפע, וועלכער האט אויף א צייט נאר איבערגעריסען זיין ארבייט אין דער אינסטיטוציע ווען ער איז געפאהרען קיין ארץ ישראל.

אזוי איז א דאנק דער אונערמידליכער ארבייט פון א גרופע איבערגעגעבענע מיט לייב און לעבען, מענשען פון א ראזיען-שטיבעל ענטשטאנען א גרויסע אינסטיטוציע, וועלכע פיהרט און א איינענעם בנין א ברייטע הילפס-ארבייט צווישען דער ארימער יודישער בעפעלקערונג.

טאטיאנא פ.

רעגיסטראציע פון „פרעמדע״

היינט רעגיסטרירען זיך אויף קילינסקי גאס 152 די פרעמדע, ביי וועלכע די פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט דעם אות B.

מארגען מיט די פאמיליען-נעמען אויף B ביים רעגיסטרירען דארף מען האבען ביי זיך די פערזענליכע דאקומענטען, א צייגניש פון אידענטישקייט און צוויי פאטאגראפיעס.

די פאבאר-אפערע

די פאבאר-אפערע, וועלכע איז מיט א צייט צוריק ענטדעקט געווארען אין לאדז פערכאפט אלץ ברייטערע און ברייטערע קרייזען צווישען מיליטער און ציוויל-לייט. די אויספארשונג געהט איצט אין צוויי ריכטונגען. די מיליטער-מאכט פיהרט די אויספארשונג צווישען די מיליטער-לייט און די אויספארשונג איז שוין כמעט צו ענדע. די פראקוראטור פיהרט די אויספארשונג צווישען די ציוויל-בעשולדיגטע און פערדעכטיגטע און דער פראצעס וועט זיך שוין אויך די טעג געפונען אויף דער וואקאנדע פון לאדזער קרייז-געריכט.

דער פראצעס וועגען דער אפערע צעוואקסט זיך אין א פראצעס-מאנסטר מיט א גרויסער צאהל בעשולדיגטע.

זיך אויפגעהאנגען

פון אלעקסאנדער מעלדעט מען, אז נעכטען איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער 40-יעהריגער דארט אלגעמיין - געשעצטער סוחר פערדינאנד מארקוס.

דער זעלבסטמערדער האט שוין פון לאנג געליטען פון א שווערער קרענק. פון וועלכער מען האט איהם נישט געקענט אויסהיילען. נעכטען נאכמיטאג, ווען קיינער איז נישט געווען אין דער היים, האט מארקוס זיך אויפגעהאנגען.

בוי - ארבייטער פאדערן הוספה

(2) די בוי-ארבייטער האבען זיך דורך זייערע פעראיינען געווענדעט צו די בוי-אונטערנעהמער וועגען א הוספה פון 50 פראצענט און וועגען שליסען א קאלעקטיוון-אפמאך. אויף א געמיינזאמער קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון די ארבייטער-פעראיינען מיט די ארבייטס-געבער האבען די בוי-אונטערנעהמער ערקלערט, אז די קאניונקטור איז איצט נישט קיין גלענצענדע, דער בוי-סעזאן הויבט זיך אן זעהר שוואך, אזוי, אז וועגען ענדערונגען אין די ארבייטס בעדינגונגען קען איצט קיין רייד נישט זיין. די קאנפערענץ האט אזוי-ארום צו גארנישט געבראכט.

וועגען ענדערן פאמיליען-נעמען

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט זענען שוין ארויסגעגעבען געווארען די פארשריפטען, וועלכע רעגולירען דעם ענין וועגען ענדערען די פאמיליען-נעמען ענדערען דעם פאמיליען-בייגאמען קענען זיך מענשען, וועלכע האבען פאמיליען-נעמען פון א מיאוסער אדער לעכערליכער בעדייטונג. דער נישט פוילישער קלאנג פון׳ם נאמען איז נישט קיין גרונד צו פערבייטען דעם נאמען, בקשות וועגען ענדערען די פאמיליען-נעמען דארפען אנגעגעבען ווערען צוזאמען מיט דער מעטריקע און צייגניש פון פוילישער בירגערשאפט. די בקשות וועט בעהאנדלען דער וואיעוואדע, פאר דער ערלויבניש צו ענדערען דעם פאמיליען-נאמען וועט זיינען דעם אנאנסירט ווערען אין „דזשעניק-אוושענדאווי״ און אין דר יאנדערע צייטונגען, אין משך פון 90 טעג, וועט מען וארטען צי עס וועט עמיצער נישט פראטעסטירען געגען דער ענדערונג. פאר׳ן ערלויבניש-אקט צו ענדערען דעם פאמיליען-נאמען וועט מען דארפען אפצאהלען 20 זלאטעס און פאל פון אונפערמעגליכקייט קען מען פון דער אפצאהל בעפרייט ווערען.

פערזענליכעס

דער קאמיסאר פון 5. פאליציי קאמיסאריאט ה׳ משעשליאק איז קראנק געווארען. עס פערטרעט איהם דער לייטער פונ׳ם 2. קאמיסאריאט, קאוואלטשיק און אויפ׳ן ארט פון קאזאלטשיקען, אין צווייטע קאמיסאריאט, אמטירט דער עלטער פשאדאוניק קוראזסקי.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

באוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), סיטקעוויטש (קאפערניק 26), כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

פון פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט דינסטאג 8.30 אוונד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א פארלעזונג פון ה׳ יוסף הערשקאוויטש אויף ד. ט.: „די ענטשטעהונג פון שטעט און מלוכות״. דער איינגאנג צו דער פארלעזונג איז פריי.

היינט אויפטריט פון אירענא פרושיצקא אין פילהארמאניע

היינט דינסטאג דעם 9. אפריל 8.30 אוונד קומט פאר אין פילהארמאניע זאל א גרויסער טאנץ אוונד מיט׳ן אנטייל פון דער יונגע לאדזער טענצערין אירענא פרושיצקא. פרושיצקא געהערט צו די פעהיגסטע אינטערפרעטאטארינס פון די כאראגראפישע קונסט, אין פראגראם וועט די בעריהמטע טענצערין אויספיהרען צווישען א. : מארש, העברעאישע מעלאדיעס, איבער דעם שעהנעם רונאיעם א. אז. ו. פרושיצקי׳ס ביז איצטיגע אויפטריטען זענען שטענדיג אדורך מיט א גרויסען ערפאלג, דעריבער איז צו האפען אז דער היינטיגער קאנצערט וועט אדורך מיט א פערדינטען ערפאלג.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט-, מאר און, וענערישע קרענקהייטען, מענער-שוואכע, ליכט און ראדיום בעהאנדלונג און קווארץ-לאמפע, עלעקטרא-טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אוונד.

Dr. med.
S. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אן פון 8—9½ פריה און פון 4½—8 ;

יודישער קאמער-טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן
און ד. בייגעלמאן.
היינט – 1 פארשטעלונג:
אנהויב 9.30 א זייגער אוונד

„ארארט״
זאכאדניא 43

דאס VI-טע גראנדיעזע פראגראם א. נ.
MISS JUDEA – מיס

1) פראלאג, 2) אנשי קורצב, 3) מענדיל-געגענדיל, 4) כתרילעווקער שרפה, 5) דער סקוועסטראטאר, 6) באבע און אייניקל, 7) ליד פון ארבייט, 8) סובלאקאטאר, 9) מיס JUDEA

טעקסט: שלום עליכם, מ. בראדערזאן, י. אבזשאנעק, מארשעריק, מאשקאוויטש. — מוזיק: קאפ. דוד בייגעלמאן און א. ראזענבוים. ליט. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאן. רעזשי: קארעקטיווע. פלאסטישע רעזשי: ז. קרוש. קאנפעראנסיער: מ. ערבוים. קאסטיומען און דעקאראציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענע ווערשטאט): ד. מאטוס און ש. בלום. — ליכט-עפעקטען: י. יערוזאלימסקי. קאנצערט-מייסטער: ש. בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אוונד, שבת – פון 2–5 און 7 אין אוונד.

אויב איר ווילט נישט זיין בלינד?!

אין אייערע אלגעמיינע אינטערעסען און קוקען אויף אלעם מיט אפענע אויגען טא גייט נישט ווי אנדערש זיך אינפארמירען, נאר ערשט זיך ווענדען צו דער הויפט

Biuro „POSTĘP"
Konstantynowska 10, tel 68-14.

וואס פערמיטעלט פאכמעניש עקזיסטענץ-געשעפטען, בעטייליגונגען, אויסגלייכונגען, לאקאלען, וואוינונגען, הייזער, פלעצער, היפאטעקען, וועקסעל, געלד קרעדיט אין גאנצען לאנד,

ווייל דאס ביורא ווייסט און קוקט מיט א פ ע נ ע אויגען אויף אלעם, און אלערליי פרייזווירדיגע אביעקטען ווי צו דינגען, קויפען און פערקויפען.

אויסערדעם פיהרען מיר אנ׳אפטיילונג פון עצות און ביטעס-שרייבען פאכמעניש א.ד.ג. עורך דין.

שטיצט די פסח=אקציע פון תומכי אורחים!

שטיצט די פסח-אקציע פון תומכי אורחים!

אין געריכט פאר מינדעריעהריגע

אדער אויפ'ן וועג פון ערליכע ארבייט?

דאָס פּראָבלעם פון דער יוגענד. וואָס געדט אַרויס פון די יתומים-הייזער

ביי ערציהונג פון קינדער אין יתומים-אינ-טערנאַטען בעגעגענען מיר זיך פון צייט צו צייט מיט אַ כאַראַקטעריסטישער ערשיינונג. אָפטמאָל שוין נאָך אַ יאָהר אָדער צוויי, ווען די קינדער זענען אַרויס פון אינטערנאַט, קען מען נישט דער-קענען, אַז זיי האָבען זיך דאָרט ערצויגען. אָפּגע-ריסענע, אויסגעהונגערטע, אומגליקליכע בילדען זיי די קאָדרען פערברעכער אין געריכטען פאַר מינדעריעהריגע אָדער בלאָנקען זיך אין די גאַסען פעריאָנטע, היימלאָזע. די קאָלאָסאַלע מיה און ענערגיע, וועלכע מען האָט אַריינגעלעגט ווערט פערלוירען.

וואו איז די סיבה דערפון? איינער פון די קאַרדי-נאַלע פעלערן, וואָס'בעזיצען אונזערע יתומים-היי-זער איז אויסגעדריקט אין אַ געוויסען פונקט פון זייער רעגולאַמין, וועלכער לויטעט: קינדער אין יתומים-הייזער קענען זיין נאָר פון 4 – 14 יאָהר אַלט.

האָבענדיג אָט דעם פונקט אויפ'ן אויג, אָר-דנעט מען איין די יתומים-הייזער פאַר קינדער פון דעם עלטער.

קינדער, עלטערע פון 14 – 15 יאָהר, זענען שוין אַ בעלאַסט פאַר אונזערע יתומים-הייזער און די פערוואַלטונגען בעמיהען זיך וואָס שנעלער פון זיי פטור צו ווערען.

מיר דאַרפען נישט פערגעסען, אַז אַ קינד אין די יאָהרען לעבט איבער זיין „איבערברוכס-מאָמענט".

ער גלויבט שוין נישט אויפ'ן „וואָרט", די „פּראָבע-מעטאָדען" פון די ערציהערינס, רופען ביי איהם אַרויס נישט געהאָרכזאַמקייט, נאָר סקעפּ-טיציזם און פּראָטעסט. עס הויבען זיך אָן קאָנ-פליקטען מיט „דער מאַכט" פערוואַלטונגען און אויפזעהער און סוף כל סוף, ווערט דאָס קינד בעזייטיגט, אַלס אַ שלעכטעס, אונערטרעגליכעס. דער יתומים אינטערנאַט, אַלס אַזעלכעס, פילט זיך מאַכטלאָז שטעהענדיג פאַר די פראַגען וועלכע שווימען אַרויף ביי ערציהונג פון יוגענד פון 14–17 יאָהר, פון זייער זייט פיהלט זיך אויך די יו-גענד איינזאַם אין איינענעם יתומים-הויז. דאָס אַלץ, וואָס איז גוט געווען פאַר אַ קינד פון פאַרשול און אין שולע, איז פאַר זיי צו ווייניג.

מען דאַרף אַריינטרעטען אין זעלבסטשטענדי-גען לעבען.

אָבער ווי טוט מען עס? צו וואָס נעהמט מען זיך? וואָס דאַרף מען קענען? וואו געפינט מען אַרבייט, און וואָס פאַר אַנ'אַרבייט?

ווי קען מען זיך איינאָרדנען ביי די מינימאַ-לע פערדינסטען פון 5–10 זל. וואָכענטליך?

עלטערע מענשען, ערפאַהרענע קענען נישט אויסהאַלטען ביי אַזעלכע בעדינגונגען.

ווי זשע זאָל אַ נישט ערפאַהרענער יוגענט-ליכער זיך געבען אַנ'עצה?

וואָס קען מען אַלזאָ פאָדערן פון 14–17 יאָהריגע קינדער-יתומים, וועלכע זענען אַבסאָלוט נישט צוגעגרייט צום לעבענס-קאַמף? וויפיל גע-רעכטען צאָרן און בונט וואַקסט אין אַזאַ יונגעל, וועלכען מען האָט ביז 14–15 יאָהר זאָרגפול ער-צויגען נאָר צוליב דעם, כדי מען זאָל איהם שפּע-טער אָהן קענטעניש און פאַך אַרויסוואַרפען פון יתומים-הויז, ווייל פאַר „אַזעלכע" איז שוין דאָרט מצהר קיין אָרט נישטאָ... צו דאַרף מען זיך וואונדערן, אַז אַ גרויסע טייל פון די „הילפ-לאָזע" האַלטען נישט אויס דעם לעבען-עקזאַמען און לאָזען זיך אַראָפּ אַלץ נידריגער.

ביי די איצטיגע בעדינגונגען שיקען די פער-וואַלטונגען פון יתומים-הייזער די מיידלעך פון 14–15 יאָהר, פון וועלכע מען וויל שוין פטור ווערען, אויף אַ קאָנדיציע.

אָבער וואָס בעדייט די „קאָנדיציע"?

די פערוואַלטונג, וועלכע גיט אָפּ דאָס מיי-דעל דער „מאַדאַם", וואָס זאָגט צו „גאָלדענע בערג" דעם מיידעל אין דער צוקונפט, שטעלט זיך גאָר נישט פאַר וואָסער פיין און לייד עס קומט פאַר אויסצושטעהן דער יתומה.

נאָך אַ געוויסער צייט ווערט זי אַרויסגע-וואָרפען פון דער „שטעל" ווייל זי „טויג נישט": פאַר אַ געהאַלט פון 10–15 זלאָטעס מאָנאַטליך, ביי דערנעהרונג פון דעם „וואָס עס בלייבט פון מיטאָג" פאָדערט מען פון מיידעל, זי זאָל ערפי-לען די שווערע אַרבייט פון אַ דינסט, ניאַניע, קעכין, הילפסווירטין אין איין גאַנץ ווייט וואָס נאָך. און ווען איז צו איהר, ווען זי זאָל זיך נישט פערדטעהען אויף דער פילאַנטראָפּיע און אַרויסווייזען אַ ביסעל „אונדאַנקבאַרקייט". אין בעצוג צו איהר איז נישטאָ קיין 2-וואָכענדיגע קינדיגונג, קאָנטשעדיגונג, אָפטמאָל בעקומט זי נישט בעצאָהלט פאַר די אָפּגעאַרבייטע צייט אַלס שטראָף פאַר איהר „חוצפה".

וואו און צו וועמען קען זיך ווענדען די בע'עוולה'טע, וועלכע האָט געהאַט דעם אומגליק שוין ביים ערשטען לעבענסטריט זיך צו טרעפען מיט „פילאַנטראָפּיע"?

פאַר וועמען זאָל זי זיך קלאָגען? ווער וועט זיך פאַר איהר אָננעמען?

די יתומים-הייזער, וועלכע האָבען איהר ערצויגען האָבען נישט קיין ענטשפּרעכענדע איינ-אָרדנונג, קיין אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָלען קומען צו הילף די „גרעסטע נויטבעדערפטיגע אין לעבען".

די זאַך איז אונגעהויער ערנסט און וויכטיג. נישט איין קרבן פון „לעבעדיגען האַנדעל" וואָלט מען געקאָנט ראַטעווען, נישט איין „פערברעכערין" וואָלט מען פערבעסערט, ווען מען וואָלט זי אָפּ-היטען פון אַזעלכע ביטערע מאָמענטען.

אָבער אַזאַ אינסטיטוציע פעהלט ביי אונז, כאָטש מיר זענען גענוג רייך אין יתומים-הייזער און קינדער-יתומים.

נישט פיל בעסער איז די לאַגע פון שיק-יונגלעך, וועלכע ווערען ווערבירט אין די יתומים-הייזער.

מינימאַלע פענסיע, ביי וועלכע דער בעשיי-דענסטער מענש וואָלט נישט געקאָנט דורכקומען, אונגעהויער שווערע אַרבייטס-בעדינגונגען, און פולקאָמע הילפלאָזיגקייט אין פאַל, ווען דאָס יונ-געל ווערט בעוולה'ט, דאָס זענען די אַלגעמיינע כאַראַקטעריסטישע שטריכען פון „קאָנדיציע" און „שיקיונגעל".

צו די אויבערדערמאָהנטע נעגאַטיווע זייטען דאַרף מען נאָך צוגעבען, אַז נאָך 2–3 יאָהר אַרבייט בלייבען די קינדער ערשט שטעהן ביי דער זעלבער פראַגע פון פאַכלאָזיגקייט און נישט צוגעגרייטקייט צום לעבען.

אָט מיט דעם מין טיפּ קומט אַלץ עפטער אויס זיך צו פערנעהמען דעם געריכט פאַר מינדעריעהריגע.

דער פועל היוצא איז, אַז מען טאָר נישט דערלאָזען, דאָס קינד זאָל פריהער אַדורכגעהן דעם ים פון ליידען, פערלירען דעם גלויבען אין גוטס און גערעכטיגקייט, דערגעהן ביז'ן בעשולדי-גונג-באַנק, און דאַן ערשט זאָל די דערשראָקענע געזעלשאַפט אָנהויבען איהם צו היילען.

די יתומים-הייזער טאָרען נישט „אַרויס-שטופּען" דאָס קינד איידער עס איז געוואָרען זעלבסטשטענדיג.

ווען די יתומים-אינטערנאַטען האָבען נישט לויט זייערע רעגולאַמינען די מעגליכקייט זיך צו פערנעהמען מיט קינדער, עלטערע פון 15 יאָהר, דאַרפען זיי איינאָרדנען אַזעלכע מיגים וואַרמהייזער, וואו אַ קוואַליפיצירטער פּעדאַגאָג, אַ קינדער-חבר וואָלט זיך געקאָנט מיט זיי פער-נעהמען, אויסבאַרגען אַ ענטשפּרעכענד ביכעל, געבען אַ בעשעפטיגונג.

די קינדער מוזען זיך גוט אויסלערנען אַ געוויסען פאַך, וועלכער וועט זיי געבען די מעג-ליכקייט צו פיהרען אַ זעלבסטשטענדיג לעבען.

אַזוי אַרום וועט מען פערהיטען דאָס קינד פון בלאָנקען זיך איבער די וואַרשטאַטען און מייסטערס.

דער יתום פון אינטערנאַט מוז האָבען אַנ'-אַרבייטס-ביוראָ, וואָס זאָל איהם בייהילפיג זיין ביים זוכען אַ שטיקעל ברויט און נישט לאָזען פאַלען אין נויט-מאָמענטען.

דער יתום פון אינטערנאַט, ווען ער פערלירט זיין וואוינונג, געפינט זיך אין אַ גרעסערן געפאַהר ווי עמיץ אַנדערש.

מען מוז אַלזאָ געפונען אַנ'אופן צו פערלייכ-טערן דעם יתום דאָס געפונען אַנ'אָרט צו איבער-נעכטיגען.

אַ הונגעריגער און אַ נאַקעטער מענש איז נישט בכוח זיך אָקייגען צו שטעלען דעם יצר-הרע.

אויך אין דעם פאַל מוזען די יתומים-הייזער איהם קומען צו הילף און געבען די מעגליכקייט איבערצוטראָגען דעם שווערען מאָמענט פון לעבען.

מ. עלענטון.

כשר לחג הפסח!

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז ס'איז פריש אנגעקומען די בערימטע

„dida" פלאַנצען-פוטער

וועלכע ווערט אויסגעאַרבייט אונטער דער שטרענגער השגחה פון וואַרשאַווער ראַבינאַט און איז כשר פאַר מילכיג און פליישיג.

אויב איהר ווילט האָבען געשמאַקע שפּייזען און זיך פערשאַפען אַנ'עונג יום-טוב, פערלאַנגט אומעטום „dida", ווייל זי איז פריש, געזונד, לייכט צו פערדייען, געאייגענט פאַר קאָכען, בראָטען און פרעגלען.

פערלאַנגט „dida" אין אַלע קאָלאָניאַל-און פוטער-געוועלבער.

די נייע געוועהלטע פערוואַלטונג

פון לאַדזער פּרוכטען- און געמיזע-הענדלער-פעראיין און סעקציע פון קאָ-אָפּ-בראַנזשע

זונטאָג איז אין אייגענעם לאָקאַל זגערזשער 23 פאָרגעקומען די ערשטע קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון דער ניי אויסגעוועהלטער פערוואַלטונג אויף וועלכע ס'זענען צוטיילט געוואָרען די אַמטען אויף פאָלגענדען אופן: פרעזעס ה' אַראָלף שטראָך, וויצע פּרעזעס די ה"ה העניך ווידאַווסקי און פישעל הוב שטיין, סעקרעטאַר ה' וואָלף הילמאַן, קאַסירער אַבאַ ניימאַן, בעל הבית ה' יוסף ווייגבלום, פערוואַל-טונג די ה"ה זכרי' טאַביאַס, וואָלף לייזעראָוויטש, מיכאַל דאַניעלאַק, משה לענטשיצקי, פּנחס האַכמאַן, חיים א. אַזאַנקאַזינער, משה מינעס. קאַנדידאַטען די ה"ה ראובן גראַניק, ראובן קוילענבערענער און יעקב ריכאַנע. רעוויזיאָנס קאָמיסיע די ה"ה יחיאל יוסל ר"א זעגאַלאַר ישעי' ניסעל און ליבוש קאַרן, אין שידעס געריכט זענען געוועהלט די וועלבע וועלכע זענען ביז איצט געווען פערטרעטען.

ס'איז צווישען אַנדערעס אויך אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו רעאַליזירען דעם פּראָיעקט וועגען ענדערען דעם נאָמען פונ'ם פעראיין אויף „צענטראַלער פעראיין פון לעבענס-מיטעל בראַנזשע אין לאָדז און ראַיאָן".

רעליגיעזער יתומים-הויז

אויפ'ן נאָמען פון ר' שבתי ענגלאַרד זצ"ל

זונטאָג, דעם 7 אַפּריל איז אין „חסד של אמת" פאָרגעקומען די ערשטע פערוואַלטונגס-זיצונג נאָך דער פטירה פון פּרעזעס ענגלאַרד ז"ל די פערזאַמעלטע האָבען בעעהרט מיט אויפשטיין דאָס אָנדענקען פון נפטר, און דער פּאָרזיצער האָט גע-שילדערט די גרויסע אבידה, וואָס לאָדז בכלל און „חסד של אמת" בפרט האָט געהאַט מיט דער פטירה פון פּרעזעס ר' שבתי ענגלאַרד. דאַן האָט דער וויצע-פּרעזעס ה' י. מ. זדונסקי פּראָפּאָנירט, אַז צום אָנדענק פון נפטר זאָל דער פעראיין גרינדען אַ רעליגיעזן יתומים-הויז. דער פאָרשלאַג איז איינ-שטימיג אָנגענומען געוואָרען און די פערוואַלטונג שפּענדעט צו דעם צוועק 500 דאָלאַר.

טעלעגראַמען.

אונרוהען געגען יודען אין דעלאַטין

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש). די נעכטיגע „א. ב. צ." שרייבט, אַז אין שטעטעל דעלאַטין איז געקומען צו עקסצעסען געגען יודען.

די עקסצעסען האָבען געזאָלט קומען צוליב דעם, וואָס אונבעקאַנטע פערשוינען האָבען אונ-טערגעהאַקט צוויי צלמים אויפ'ן שטאָטישען פּלאַץ.

אויף דעם דאָזיגען פּלאַץ האָבען געזאָלט געבויט ווערען אַ קינדערהיים, שפּעטער האָט דער שטאָט-ראַט דעם פּלאַץ איבערגעגעבען דער יודישער קהלה. די קריסטליכע בעפעלקערונג האָט אַלס נקמה אויסגעשטעלט אויף דעם פּלאַץ צוויי צלמים. ווען די צלמים זענען איבערגעהאַקט געוואָרען, האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דאָס האָבען געטון יודען און דער המון האָט זיך גענומען אויף יודישע געשעפטען, וואו ס'זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען און עטליכע יודען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

רעזאָלוציעס פון ענדעקישען הויפּט-ראַט

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) זונטאָג איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ סעסיע פון הויפּט-ראַט פון די ענדעקעס. נאָך דעם פּאָליטישען רעפעראַט און נאָך אַ דיסקוסיע זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

דער הויפּט-ראַט האָט אויסגעדריקט צוטרוי דעם פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב פאַר זיין ריכטיגע פּאָליטיק.

דער הויפּטראַט טאַדעלט די פּראָיעקטען פון ענ-דערן די קאָנסטיטוציע, וואָס זענען אַריינגעטראָ-גען געוואָרען דורך די לינקע און דורך דעם רע-גירונגס-בלאָק און האַלט פאַר די איינציג-ריכטיגע די ענדערונגען פון דעם ענדעקישען בלאָק.

דער הויפּטראַט האַלט, אַז דער גינסטיגער אויסוועג פון דער איצטיגער שווערער לאַגע דאַרף מען געפינען אויפ'ן לעגאַלען וועג.

דער הויפּטראַט האָט אויך אָנגענומען אַ רעזאָלוציע וועגען דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי. די דאָזיגע רעזאָלוציע איז אָבער קאָנפיסקירט געוואָרען.

די פראַגע פון קאַבינעט-קריזיס

זיך נישט גערירט פון אָרט

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אין דער פראַגע פון דער רעקאָנ-סטרוקציע פון קאַבינעט זענען דערווייל קיין שום ענדערונגען נישט איינגעטרעטען. דער פּרעמיער באַרטעל האָט היינט אָפּגעהאַלטען עטליכע קלע-נערע קאָנפערענצען.

דער מלוכה פּרעזידענט איז היינט צוריקגע-קומען פון ספּאַלאַ. קיין שום קאָנפערענצען זענען היינט נישט אָפּגעהאַלטען געוואָרען.

רעהאַביליטירט דעם גענ. באַהן-מיניסטער ראָמאָצקי

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) דאָס מאַרשאַלעק-געריכט האָט היינט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אין דער פראַגע פון דער בעשולדיגונג און דעפּ. קאַפּעלינסקי (וויזוואָלעניע) געגען דעם גענ. באַהן-מיניסטער ראָמאָצקי. דאָס געריכט האָט פולשטענ-דיג רעהאַבילימירט דעם מיניסטער ראָמאַצקי.

אַ שנײ פון אַ מעטער הויך אין זאַקאָפּאַנע

זאַקאָפּאַנע, 8. (ספּ. טעל.) דאָ איז גע-וואָרען צוריק ווינטער, זיי טעטליכע טעג פאַלט אַ שניי יאָהן אויפהער, אַזוי אַז די נייע שיכט אויף די בערג דערגרייכט ביז אַ מעטער הויך נעכטען ביינאַכט האָט געבושעוועט אַ שטאַרקע שניי-זאַווירוכע. און דער שניי האָט פערשיט דעם שאָסיי צווישען כאָכוב קא און נאָווי-טאַרג.

אַזאַ ווינטער געדענקען שוין נישט אַפילו די עלטסטע מענשען, מ'האַלט, אַז די ראָווינע בערינ-גונגען וועלע אָפּהאַלטען ביז מיטע מאַי.

דייטשלאַנד וואָרענט די סאָוויעטן

נישט צו מאַכען קיין געשעפטען מיט ענגלאַנד

ריגא, 8. (אטע) פון מאָסקווא מעלדעט מען, אַז דער דייטשער באָטשאַפטער אין מאָסקווא האָט אויפמערקזאַם געמאַכט דעם קאָמיסאַר פאַר האַנ-דעלס-ענינים אין דער סאָוויעטישער רעגירונג, אַז דייטשלאַנד ווינשט זיך נישט, אַז די סאָוויעטען זאָלען אָנקניפּען ענגערע האַנדעלס-בעציהונגען מיט די ענגלישע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע געפינען זיך איצט אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

ציהונג פון דער 18-טער מלוכה-לאָטעריע

5-טער קלאַס — 25-טער טאָג

10.000 זל. – 50893 63824

5.000 זל. – 25354 70180 114229.

3.000 זל. – 42471.

2.000 זל. – 15948 25690 141797 150553 159334 167263.

1.000 זל. – 7029 8251 16770 47008 50509 52271 59784 73317 99195 105330 109686 111111 119660 135034 165840 166269.

קומט אקייגעז מיט אייער שפענדע די פסח-אקציע פון „תומכי אורחים"

די רעגיסטראציע פון די פרעמדע

דעם 26. מערץ 1929 איז געוואָרען געזעצקרעפטיק די אויספיהר־פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער צום רעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועגען דער בעוועגונג פון די אויסלענדישע פרעמדע איבער׳ן שטח פון דער פוילישער מלוכה.

די ראַזינע פעראָרדנונג קען מען באַטראַכטען פאַר׳ן ערשטען פרוב צו רעגולירען די רעכטליכע בעציהונגען פון דער מלוכה צו די ראַזינע קאַטעגאָריע בירגער און פרט פון זייער וואוין און אויפהאַלט־מעגליכקייט.

דאָס מאָל וועלען מיר זיך אָפּשטעלען בלויז אויף דער רעגיסטראַציע־פליכט, וואָס די דערמאַנטע פעראָרדנונגען זעהען פאָר און וועגען וועלכער די בעטרעפענדע סטאַראָסטוועס האָבען שוין די טעג מיטגעטיילט דער פעראינטערעסירטער עפענטליכקייט.

די פליכט זיך צו רעגיסטרירען איז חל אויף אַלע פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך געפונען דעם 26. מערץ פון לויפענדען יאָהר אויף דער טעריטאָריע פון דער פוילישער מלוכה און זענען נישט קיין פוילישע בירגער, אַלס איינס, צו זיי האָבען אַ פרעמד מלוכהשע בירגערשאַפט יאָ אָדער נישט.

בעפרייט פון דער פליכט זיך צו רעגיסטרירען זענען נאָר די שטאַטלאָזע און פרעמד מלוכהשע בירגער, וועלכע זעלען דעם 30. יוני 1929, ווען די פעראָרדנטע רעגיסטראַציע דאַרף זיך פערענדיגען נאָך נישט אַלט זיין קיין פולע 16 יאָהר.

די פּראָצעדור פון דער רעגיסטראַציע בעשטעהט אין דעם, וואָס דער בעטרעפענדער פרעמדער בירגער מוז זיך מעלדען אין דער געהעריגער סטאַראָסטווע, פאָרשטעלען זיין פערזענליכען דאָקומענט, אויספיהלען אָדער פאָרשטעלען אַן אויסגעפיהלטען רעגיסטראַציע־פאָרמולאַר און איהם אונטערשרייבען אומבעדינגט אין דער אָנוועזענהייט פון בעאַמטען און באַלייגען 2 פאָטאָגראַפיעס

צוליב דער וויכטיגקייט פון ענין, מאַכען מיר נאָכאַמאָל אויפמערקזאַם אויפ׳ן אַרטיקעל 41 פון דער ציטירטער אויספיהר־פעראָרדנונג, לויט וועלכען יעדער אונטערליגענער דער רעגיסטראַציע־פליכט פערזאָן מוזען זיך דורכאויס פערזענליך שטעלען אין דער סטאַראָסטווע.

וואָס שייך דעם רעגיסטראַציע־בויגען, דאַרף ער נישט אויסגעפיהלט ווערען דוקא אין אַמט, נאָר דער בעטרעפענדער פּעטענט האָט דאָס רעכט איהם מיטצוברענגען פון דער היים שוין אַן׳אויסגעפיהלטען

נאָכמעהר: דער פּעטענט איז אַפילו אויך נישט פערפליכטעט דעם פאָרמולאַר איינגעהענדיג אויסצופיהלען נאָר ער קען בעאויפטראַגען אַ צווייטען פערזאָן, אַז ער זאָל דאָס פאַר איהם טון.

ווי ס׳זאָל אָבער נישט, צי דער פאָרמולאַר ווערט אויסגעפיהלט אין דער היים, צי אין אַמט, צי איינגעהענדיג, צי דורך אַן׳אַנדערען פערזאָן, אונטערשרייבען דעם פאָרמולאַר מוז דער פּעטענט דוקא אַליין און דורכאויס נאָר אין אָנוועזענהייט פון בעטרעפענדען בעאַמטען.

דער איינהייטליכער רעגיסטראַציע־בויגען ענטהאַלט 23 פראַגען, וועלכע מוזען אויספיהרליך און גענוי בעאַנטוואָרטעט ווערען, דעסגלייכען איז דער רעגיסטראַציע־בעאַמטער בערעכטיגט צו פאָדערען פון פּעטענט פערשידענע ערקלערונגען, וועלכע האָבען אַ צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנטער רעגיסטראַציע ערפילענדיג דעם רעגיסטראַציע־פליכט, בעקומט דער פּעטענט אַ געהעריגע בעשטעטיגונג.

די פרעמדע, וועלכע געפונען זיך אין פוילען וויינענדיג שוין זייט דעם 31. דעצעמבער 1926 און זייער וואוין־רעכט אין לאַנד איז נאָך אויף קיין אַנדערען אופן נישט רעגולירט געוואָרען, בעקומען גלייכצייטיג אַן׳ערלויבניש ווייטער צייטווייליג דאָ צו בלייבען.

הגם אַזאַ צייטווייליג וואוין־רעכט איז נישט בעגרענעצט מיט קיין בעשטימטען טערמין, פונדעסטוועגען האָט אַזאַ פרעמדער דאָס רעכט זיך צו ווענדען אין משך פון 3 חדשים נאָכ׳ן דערהאַלטען די דערמאַנטע ערלויבניש צום וואָיעוואָדע מיט אַ מאָטיווירטע בקשה, אַז מע זאָל איהם ערלויבען זיך צו בעזעצען אויף שטענדיג.

צו דער ראַזינער בקשה מוז בייגעלייגט ווערען אַ געהעריג אויסגעפיהלטע און איינגעהענדיג אונטערגעשריבענע דעקלאַראַציע מיט אַ פאָטאָגראַפיע און אַ בעשטעטיגונג פון דער אַנגעהעריגע מלוכה־מאַכט וועגען אַן׳אַנערקענטער בירגערשאַפט צוזאַמען מיט אַן׳אָפיציעלע בעשטעטיגטער איבערזעצונג.

אין פאַל, ווען די דערלאַנגטע בקשה ווערט דורכ׳ן וואָיעוואָדע נישט בעריקזיכטיגט, פערלירט אָבער דער פּעטענט נישט דורכדעם דאָס רעכט ווייטער צו בלייבען אין לאַנד אויפ׳ן סמך פון דער ביז־העריגער צייטווייליגע וואוין־ערלויבניש, וואָס שייך די שטאַטלאָזע און פרעמד מלוכהשע בירגער, וועלכע זענען געקומען נאָך פוילען שוין נאָכ׳ן 31. דעצעמבער 1926 אָדער פאַר׳ן 26. מערץ 1926 און זייער וואוין־רעכט אין לאַנד גייט אויס אין משך פון 6 חדשים נאָכדעם, ווי די ציטירטע אויספיהר־פעראָרדנונג טרעט אַריין אין קראַפט, קען זייער וואוין־רעכט פערלענגערט ווערען אויף ווייטערע 6 חדשים.

אויך אַזעלכע פרעמדע מלוכהשע בירגער זענען בערעכטיגט זיך צו ווענדען מיט אַ בקשה צום בעטרעפענדען וואָיעוואָדע, אַז מע זאָל זיי ערלויבען זיך צו בעזעצען אויף שטענדיג אין פוילען.

אַזאַ בקשה דאַרף דערלאַנגט ווערען דורך דער פערמיטלונג פון דער סטאַראָסטווע אין משך פון 3 חדשים, אָנהייבענדיג כו 26. מערץ 1929 אָדער שפּעטסטענס 3 חדשים בעפאָר דאָס צייטווייליגע וואוין־רעכט לאָזט זיך אויס.

צו דער בקשה דאַרף אויך בייגעלייגט ווערען אַן׳אויסגעפיהלטע און איינגעהענדיג אונטערגעשריבענע דעקלאַראַציע מיט אַ פאָטאָגראַפיע און אַ בעשטעטיגונג פון דער געהעריגער פאָטערלענדישער מאַכט וועגען אַן׳אַנערקענטער בירגערשאַפט.

שאַנסען, אַז זייער בקשה זאָל בעריקזיכטיגט ווערען האָבען אָבער נאָר די יעניגע שטאַטלאָזע און פרעמדע מלוכהשע בירגער, וועלכע קאָנען בעווייזען, אַז זייער בעזעצען זיך אויף שטענדיג ליגט אין די אינטערעסען פון דער מלוכה, אַז פאַר׳ן אַריינפאָהרען אין לאַנד האָבען זיי נישט געקאָנט פאָרזעהען, אַז זיי וועלען דאַרפען דאָ צו פערבלייבען, אַז איידער זיי זענען אַריינגעפאָהרען אין לאַנד האָבען זיי זיך בעמיהט וועגען שטענדיגע וואוין־רעכט אָדער וועגען ניגסטענס אָנגעוויזען אין זייערע בקשות, אַז דער ציל פון זייער אַריינפאָהר אין פוילען איז דאָס בעגערען זיך אין לאַנד.

פאַר זיך נישט שטעלען צו דער רעגיסטראַציע אין דער בעשטימטער צייט אָת זבענריינרעטע מאָטי ווען דראָהט אַרעסט ביז 6 וואָכען אָדער אַ געלד־שטראָף אין דער הויך פון 3 ביז 3000 זלאָטעס עווענטועל ביידע שטראָף־סאַנקציעס צוזאַמען.

דאַגעגען פאַר לעגיטימירען זיך מיט פאַלשע אָדער פרעמדע בעווייזען עווענטועל פאַר געבען בעת דער רעגיסטראַציע פאַלשע ערקלערונגען דראָהט שוין טורמע ביז אַ יאָהר אָדער אַ געלד־שטראָף פון 3 הונדערט ביז 10 טויזענד זלאָטעס.

אויך אין דעם פאַל קאָנען אָנגעוואָנדען ווערען ביידע שטראַף־סאַנקציעס צוזאַמען.

י. אינפעלד.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַן׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַרײַנגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

Ch. J. 9050 פון ווסכאָדניאַ 9.

איהר דאַרפט זיך ווענדען מיט אַ מאָטיווירטע בקשה צו דער סטאַראָסטוואַ, אויפ׳ן שטח פון וועלכער איהר זענט אַריינגעטראָגען אין די פאַר־רשימות, אַז מען זאָל אייך דערלויבן צו שטיין פאַר דער פאָבאָר־קאָמיסיע אויף אייער נייעם וואוינאָרט.

9051 י. ראָזענבערג:

9052 אַ לעזער פון פעפער גאַס:

9053 י. טראַנטשיק:

9054 אַ דאַנקבאַרער לעזער פון נייעם פאָלקסבלאַט:

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטאָג אין דער רעדאַקציע די צייטונג.

9055 ישראל דאַוויראָוויטש:

איהר דאַרפט זיך נישט פּערוּפען דוקא אויף אַן׳אַמנעסטיע, נאָר ס׳איז פאַראַן אַ נאָרמאַל־געזעץ, לויט וועלכען מ׳קען בעפרייט ווערען פאַר׳ן טערמין, אויב מען איז שוין אָפּגעזעסען 2/3 פון דער שטראָף.

צו די 2/3 פון דער אָפּגעזומענער שטראָף ווערען נישט פערעכענט דער פריקווענץ אַרעסט אָבהענגיג פון כאַראַקטער פון פערברעך און האַרב־קייט פון דער שטראָף, דעצידירט וועגען אַזאַ בעפרייאונג, דער מיניסטער פאַר מיליטער־ענינים אָדער דער אָנפיהרער פון קרייז־קאָרפּוס (ד. א. ק.).

מאַטעריעלע, פאַמיליע, גוטע אויפפיהרונג און אַנדערע אומשטענדען האָבען פיל צו זאָגען. צום אייגענטליכען אַקטיווען דינסט האָט די בעפרייאונג קיין שייכות נישט.

9056 אַ לעזער פון נאַוואָם.

איהר מוזט אויסקויפען 2-טע קאַטעגאָריע פּאַטענט.

9057 אַ דענטיסט:

זעזנאַניעס אויף דאָכאַדאָווע קאָן מען דערלאַנגען ביז׳ן 1 מאַי.

9058 קאַלסקי פון ברושעווינער:

איהר דאַרפט צאָהלען פאַר׳ן 1 טען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר 25 זל. 60 גר.

9059 בן ציון יאַקובטשיק:

דערלאַנגט אַן׳אָנקלאַגע אין דער קאָמענדע פון דער מלוכה פּאָליציי פון דער שטאָדט לאָדז קילינסקיעגאָ נומר 152

9060. .C פון זשעראָמסקיעגאָ.

צווישען פוילען און דער פריישטאָט דאַנציג איז פאַראַן אַן׳אָבמאַך וועגען אויפמאָהנען חובות לויט אורטיילען פון ציווילע געריכטען.

איהר קאָנט דעריבער אויפ׳ן סמך פון אַן׳אורטייל פון פוילישען געריכט אויפמאָהנען דעם חוב דורך דער פערמיטלונג פון דער עקזעקוציע־מאַכט אויפ׳ן שטח פון דאַנציג.

9061. מ. קאַלמיס.

דער פונקט פון אָבמאַך, אַז נאָכ׳ן אַבלויף פון בעשטימטען טערמין מוז דער לאָקאַטאָר פערלאָזען דעם לאָקאַל, איז נישט פערפליכטענד.

דאַגעגען גילט יאָ דער פאָרבעהאַלט, אַז דער לאָקאַטאָר, טאָר דעם לאָקאַל קיינעם נישט אָפּטרעטען אָדער ענדערען זיין בעשטימונג אָהן אייער הסכמה. איבעריגענס וואָלט איהר געהאַט אַ רעכטליכען גרונד אַנצוקלאָגען דעם לאָקאַטאָר אויף אַן עקסמיסיע פאַר קעגנהאַנדלען די דאָזיגע בעשטימונגען אויך אין דעם פאַל, ווען זיי וואָלטען אפילו נישט געווען פאָרגעזעהן אין שריפטליכען אָבמאַך.

Ch. P. .9062

מען קאָן פון אייך אויפמאָהנען קודם כל דעם בעטראַג פאַר דער גאַנצער צייט, וואָס די אַרבייטערינס זענען ביי אייך בעשעפטיגט און אַ חוץ דעם אויף אייך נאָך אַרויפלייגען אַ געלד־שטראָף אומסגעפעהר ביז 200 זלאָטעס.

וועגען די איבעריגע פּרטים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

.9063 אַ לעזער פון סמוגאָווע גאַס.

איהר קאָנט פאָרלייגען אין געריכט, אַז איהר זענט גרייט צו נעהמען די קינדער צו זיך, זענט איהר נישט פערפליכטעט צו צאָהלען אַלימענטען.

די זינדיגע רויז פון פּאַריז

אַ בעריהמטע טענצערין און שענהייט שטאַרבט אַלס בעטלערין אין אַ שפּיטאָל

(סוף).

פירשטען און גראַפען האָבען זיך געוואָרפען פאַר איהרע פיס. צוליב איהר זענען פאָרגעקומען זיבען דועלען, און אין צוויי פון די זיבען זענען מענשען אומגעקומען. רוסישע פירשטען וואָס פלעגען קומען קיין פּאַריז, זענען געוואָרען די געליבטע פון דער „זינדינער רויז". זיי האָבען איהר געקויפט שלעסער און פּאַלאַצען, וואו זי האָט געוואוינט אין גרויס לוקסוס. זי איז איין צייט געווען איינע פון די בעריהמטסטע און מעכטיגסטע פערזענליכקייטען אין פּאַריז.

אָבער די „זאָלל־וסובאָ׳ניצע" די פּרעסטיזן פון ליבע און לעבען, האָט נישט געהאַט קיין שכל צו טראַכטען וועגען דעם, אַז די אַלע, וואָס בוקען זיך פאַר איהר, און ליגען ביי איהרע פיס, וועלען איהר מאַכען גליקליך נאָר אַזוי לאַנג, ווי זי איז יונג און שעהן, רייצענד און זנפע׳חן׳ט, און זיי וועלען זיך אָפּקעהרען פון איהר, ווי נאָר איהר יוגענד וועט פערשווינדען. זי האָט זיך נישט פערזאָרגט אויף יענער צייט מיט עפּעס אַנדערש, וואָס זאָל איהר מאַרימען און גליקליך מאַכען. זי האָט נישט געהאַט קיין שכל אַז דאָס ראַזינע לוקסוס־לעבען איהרס וועט זיך אַמאָל אויסלאָזען. און די צובאַלעשטעטע שעהנהייט, וואָס איז געווען אַזוי מעכטיג, איז נאָך צוואַנציג יאָהר זיין דער „סטאַר" אין „מילען רוזש" אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון דאָרטען, זי נאָר איהר יוגענד איז פערוועלקט געוואָרען און איהר גראַציע איז פערשוואונדען.

זי איז אָנגעקומען צוריק אין אַ צווייט־קלאַסיגען קאַבאַרעט, וואו מען האָט זי נאָך אַריינגענומען צוליב איהר נאָמען. פּרינצען און גראַפען האָבען שוין נישט געקניהט פאַר איהר, קינסטלער האָבען זיך שוין נישט געבעטען ביי איהר, זי זאָל זיך לאָזען מאָהלען פון זיי. זי איז שוין נישט געווען מעהר די יטענצערין וואָס האָט געגלאַנצט און געהערשט זי איז שוין געווען אַ געפאַלענער שטערן.

אין דער „באַרג־אַראָפּ" איז געגאַנגען אַזוי שנעל און האַסטיג, ווי ידער „באַרג־אַרויף". זי איז געגאַנגען וואָס ווייטער אַלץ אין נידעריגערע קאַבאַרעטען מיט דערזעלבער שנעלקייט, ווי זי איז פריהער געשטיגען אַרויף און אַרויף. זי איז צוריק אַראָפּ אין אַ בילינען קאַפע־שאַנטאַן, אָבער קיין בעוואונדערער און פערעהרער זענען שוין נישט געקומען.

נאָכ׳ן גאַנצען גלאַנץ און רוהם כבוד און פערעהרונג, האָט דער געפאַלענער שטערען איצט חתונה געהאַט מיט אַ פּשוטען בשר ודם, מיט אַ „גאַרסאָן" (קעלנער) אין אַ קאַפע, וואו זי פלעגט אויפטרעטען. אָבער אויך פאַר איהם טויג זי שוין נישט. די געוועזענע „זאָלל־וסובאָ׳ניצע" די גרויסע פּרעסעריין פון ליבע און לעבען געפעלט שוין נישט אפילו דעם אָרימען „גאַרסאָן" ער ענטלויפט פון איהר און לאָזט זי איבער אַליין אין איהר קאַפע־שאַנטאַן

דער „באַרג־אַראָפּ" איז אָבער נאָך ניטש צו ענדע, אַז אַ מענש הויבט זיך אָן צו קייקלען אַראָפּצוצו, קייקעלט ער זיך ביז אין דער אונענדליכקייט אַריין. מען האָט איהר געהייסען מוחל זיין אפילו פון אָט דעם בילינען אָרט, מען דאַרף זי נישט. זי ברענגט מעהר קיין נוצען נישט, זי פערטרייבט נאָך די פּעזזכער.

דאָן האָט נאָך פאַר דעם געפאַלענעם שטערען אויף אַ ווייל די זון אַ שיין געטון. זי טרעט אַריין אין אַ וואַנדער־צירק אַלס אַ בעצוימנגערין פון ווילדע חיות, און זי ווערט־אויף אַ ווייל צוריק אַ „זאָלל־וסובאָ׳ניצע". די הערבסטיגע זון האָט פאַר איהר אויפגעשיינט. עס איז געווען דער פלאַקער פון אַ ליכט איידער עס ווערט פערלאָשען.

אויב זי האָט שוין מעהר נישט געהאַט צו טון מיט קיין פירשטען, און גראַפען, מיט קיין קינסטלער און אַריסטאָקראַטען. האָט זי אָבער געהאַט ערפאָלג ביי די צירק־אַקטיאָרען. אויב זי איז שוין מעהר נישט אַפּלאָדירט געוואָרען פון די רייכע בעזוכער פון „מולען רוזש" האָט זי אָבער אויסגענומען ביים אָרימען פאָלק. וואָס איז געקומען בייוואוינען די פאָרשטעלונגען פון איהר צירק.

דער ערפאָלג, איהר לעצטער ערפאָלג, האָט לאַנג אָנגעהאַלטען ביז צום אויסברוך פון דער מלחמה, ווען די וואַנדערנדע צירקען האָבען געמוזט איי־בערוואַרטען אויף אַ בעסערע צייט. די אַנדערע צירק אַקטיאָרען האָבען זיך אפשר די בעסערע צייט דערוואַרט, אָבער זי, די „זאָלל־וסובאָ׳ניצע", די „זינדיגע רויז" פון פּאַריז. איז שוין געווען צו אַלט, ווען די מלחמה האָט זיך געענדיגט, אַז זי זאָל ווידער אָנהויבען אויפסניי.

די לעצטע יאָהרען האָט זי געלעבט כמעט ווי אַ בעטלערין. זי איז אַ מגנאַנען פערקויפען די פּאָטאָגראַפיעס פון איהר בליהונגס־צייט. רעמאַלט, ווען זי איז געווען דער „סטאַר" אין „מולען־רוזש". די ערשטע צייטען, אַז מען האָט זי געפרעגט, ווער עס איז אָט די וואַנדערבאַרע טענצערין מיט דעם שלאַנקען האַרמאָנישען קערפּער, האָט זי געענטפערט שטאָלץ: „איך בין עס". זי האָט אָבער געזעהן, אַז מען גלויבט איהר נישט, מען מאַכט חוזק פון איהר, אַנדערע האָבען זיך נאָך געטראַכט, אַז אָט די געבויגענע, אין שמאַטעס געקליידעטע אַלטיטשקע, וואָס זאָגט אויף דער פאָטאָגראַפיע פון דער שעהנער, רייצענדער מיידעל, אַז דאָס איז זי אַליין, איז נישט ביים קלאָרען זינען. האָט זי אויפגעהערט זאָגען „איך בין עס", נאָר זי האָט געזאָגט, אַז דאָס איז די „סטאַר" פון „מולען־רוזש". פלעגט עמיצער ביי איהר קויפען אַ פאָטאָגראַפיע.

דאָס לעצטע יאָהר, פון איהר לעבען איז זי געלעגען אין אַ פּאַריזער שפּיטאָל. און גאַנצע טעג האָט זי געהאַלטען אין איין בעקוקען איהרע פאָטאָגראַפיעס און געזיזעט עם אלעמען: „דאָס בין איך". אַלע קראַנקע האָבען איהר נאַטירליך נישט געגלויבט דאָך האָט מען גערן אויסגעהערט דער אַלטיטשקערס געשיכטעס פון איהר גלאַנץ און רוהם, פון איהרע ליבעס־אַוואַנטורעס מיט פירשטען, גראַפען, גענעראַלען און בעריהמטע מיליאָנערען. מען האָט דער געבויגענער האַלב־בלינדער אַלטיטשקע אויסגעהערט מיט׳ן גרעסטע אינטערעס. כאָטש מען האָט איהר די אַלע געשיכטעס נישט געגלויבט, זענען זיי אָבער דאָך אינטערעסאַנטער פון אַנדערע, וואָס מען לעזט אין ראָמאַנען, און מען ווייס אויך נישט אויף זיכער, צי זיי זענען אמת.

אַז די אַלטיטשקע איז די טעג געשטאָרבען אין שפּיטאָל, וואו זי איז אָפּגעלעגען אַ יאָהר צייט, איז געקומען אַ שטאָטישער וואָגען זי אָפּפיהרען אויפ׳ן בית־הקברות. קיין איינציגער מענש האָט זי נישט בעגלייט.

אַזוי איז געשטאָרבען אַ געוועזענע הערשערין פון פּאַריז.

ערשט עטליכע טעג נאָך איהר טויט האָט זיך איין זשורנאַליסט, וואָס איז אַ גרויסער מאַרים אויף אויפזוכען סענסאַציעס, זיך געכאַפּט אַז עס איז געשטאָרבען די בעריהמטע „זאָלל־וסובאָ׳ניצע", די „זינדיגע רויז" פון פּאַריז, און אַלע צייטונגען זענען איצט פול מיט איינצעלהייטען פון איהר מאָדנעם לעבען.

—=:::=—

געדענקט :—: אַז איז „תומכי אורחים" וואַרטען שוין :—: שפּענדע
הונדערטער יודישע פאַמיליעס אויף אייער

פון לעמבערגער תהום

אַ 18 יעהריג יודיש מיידעל פון אַ בעל-הבית'שער בראָדער משפּחה, וועלכע אַ לעמבערגער פּיאַניסט האָט אריינגעשלידערט אין אפּגרונד פון לעבען

אויף שיינאָכאָ־גאַס אין לעמבערג געפינט זיך אַ דריט־ראַנגיגער נאַכט־לאָקאַל מיט'ן נאָמען „גראָטאַ", דאָס איז אַ געוועהנליכע רעסטאָראַציע. אָבער אין קעלער געפינט זיך דער נאַכט־לאָקאַל, וועלכער איז איינגעריכטעט פון אַ גראָטע.

אין דער דאָזיגער „גראָטע" קומען זיך נאַכט נעכטליך צונויף האַלבוועלט־דאַמען נישט פון ערשטען סאָרט... צווישען זיי בעמערקט מען אַ שעהן יונג מיידעל, ממש בלוט און מילך, וואָס איהרע 18 יאָהר ליגען איהר אויסגעגאָסען אויפ'ן פּנים.

תיכף דערקענט מען, דאָס זי איז אַ יודיש קינד, און שטאַמט פון אַ בעל־הבית'ישער פאַמיליע. תמיד טרעפט איהר זי שיכור. כסדר מאַכט זי אַזאַנטוירעס, שלאָפט מעהר אויפ'ן פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט, ווי אין דער היים, צי אין האָטעל...

מאַניאַ — אַזוי הייסט די יודישע פּראָסטיטוטקע. זי שטאַמט פון בראָדי. איהרע עלטערן זענען אָנגעזעהענע בעלי־הבתים אין שטאָט. איהר פאָטער איז אַ גאָרטאָראָקישער יוד.

אין דער היים האָט מאַניאַ געהאַט מכל טוב. זי איז געוועזען אַ בת יחידה. זי האָט נאָך דריי ברידער. די עלטערן האָבען זי דערום שטאַרק ליב געהאַט.

ווען זי איז אַלט געווען 12 יאָהר האָט מען זי גענומען לערנען שפּילען קלאַוויר. אין דער גימנאַזיע איז זי געווען אַ פאַרצוג־שילערין.

ווען זי איז אַלט געוואָרען 15 יאָהר און האָט שוין אַביסעל געקענט שפּילען האָט זי געפאָדערט, אַז די עלטערן זאָלען איהר צונעהמען אַלס קלאַוויר לעהרער אַ געוויסען אַלפרעד ר., אַ פּיאַניסט פון לאָדז, וועלכער האָט געשפּילט אין איינעם פון די בראָדער קאַפע־הויזער.

די עלטערן איהרע, וואָס האָבען זיך געשפּיגעלט אין זייער בת יחידה, האָבען מיט איהר פערקניפּט אַ סך האָפנונגען און דערוואַרט ביי איהר צו זעהען גרויס נחת. האָבען תיכף אויפגענומען דעם פּיאַניסט אַלס לעהרער פאַר זייער טאָכטער.

מאַניע האָט זיך גאָר אין יענער צייט אָנגעהויבען צו ענטוויקלען און פון טאָג צו טאָג שעהנער געוואָרען, אַזוי, אַז אין דער גאַנצער שטאָט האָט איהר שעהנקייט גע'שמ'ט.

זי איז אָבער געווען יונג און דערפאַר זעהר נישט דערפאַהרען. דעם דאָזיגען פאַקט האָט אויסגענוצט איהר לעהרער, וועלכער האָט דעם יונגען יודישען מיידעל אָנגעהויבען צו פערדרעהען דעם קאָפּ ביז —

איינמאָל האָט ער זי פערנאַרט צו זיך אין שטוב און זי דאָרט פערגוואַלטיגט. דאַן האָט ער איהר אָנגעהויבען צוזאָגען „גאָלדענע בערג", אַז זי זאָל מיט איהם אַוועקפאָהרען קיין לעמבערג.

ער האָט איהר דערצעהלט, אַז ער בלייבט אין לעמבערג בלויז 2 חדשים און וועט שפּילען אין „דע לאַ פּע". דאַן פאָהרט ער קיין אויסלאַנד, בפרט קיין מזרח און האָט איהר איינגערעדט, אַז ער האָט געמאַכט אַ קאָנטראַקט מיט אַ קאַפעהויז־בעזיצער אין קאַירא. דאָס ער וועט דאָרט שפּילען 5 יאָהר.

מאַניען איז אַוואַ רייזע געפעלען געוואָרען און זי האָט בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען פון איהרע עלטערן. דערהוייל איז איהר מוטער געשטאָרבען. דער פאָטער האָט באַלד חתונה געהאַט. איהר שטיף־מוטער האָט איהר אָנגעהויבען צו דערקוטשען, אַזוי, אַז אין אַ געוויסען פריהמאָרגען איז זי אַוועק פון בראָדי קיין לעמבערג צו איהר קלאַוויר־לעהרער.

דער פּיאַניסט האָט אַ לענגערע צייט מיט איהר געוואוינט אין האָטעל „כאַזאַי", אָבער מיט איינמאָל איז ער פערשוואונדען געוואָרען און זי איז בערגעלאָזט.

מאַניע איז געבליבען אין לעמבערג ווי אויפ'ן וואַסער. קיין גראָשען נישט ביי דער נשמה. די מלבושים זענען מעהר נישט צום טראָגען. פון האָטעל האָט מען זי אַרויסגעטריבען, ווייל זי האָט נישט געהאַט קיין געלד צו בעצאָהלען.

די נאַכט איז געווען אַ רעגענערישע. מאַניע איז געבליבען אויפ'ן גאַס, וואָס עס האָט זיך אין איהר האַרץ אָפּגעשפּילט איז שווער צו בעשרייבען.

וואָס טוט מען? — האָט זי ביי זיך געטראַכט — אַ היים פאָהרען? איך קען נישט. איך שעהם זיך. איבעריגענס האָב איך דאָך קיין היים נישט.

הונגעריג, מיד, אויסגעמאַטערט האָט זי זיך געוואַלגערט איבער די גאַסען. שפּעט ביי נאַכט איז צו איהר צוגעקומען אַ פּאָליציאַנט, ער האָט זי געוואָלט לעגיטימירען, ווייל ס'איז איהם פערדעכטיג געווען, אַז אַזאַ יונג מיידעל דרעהט זיך שפּעט ביינאַכט אויף דער גאַס. אַזוי ווי זי האָט זיך נישט געקענט אויסלעגיטימירען, האָט ער זי אַרעסטירט און אַ טאָג שפּעטער האָט מען זי פערעגיסטרירט צווישען די פּראָסטיטוטקעס.

פון איצט אָן האָט זי אָנגעהויבען צו פאַלען. געזונקען איז זי פון מדרגה צו מדרגה. היינט איז מאַניע אַלט קוים 18 יאָהר אָבער זי איז שוין אין לעמבערגער אונטערוועלט גוט בעקאַנט. אויך די פּאָליציי קען זי גוט צוליב אַ רייהע פערברעכענס, וואָס זי איז בעגאַנגען, זי איז שוין געווען בעשטראָפט פאַר וואַרפען זיך אויף פּאָליציאַנטען, פאַר אַזאַנטורעס און בע'גנב'ענען די „געסט"...

דער כח פון אפּטימיזם

(ענדע פון 3־טע זייט).

פּעסימיזם, אַז נעהם און שנייד איהם מיט אַ מעסער.

זאָגט מען: עס איז רייף געוואָרען די צייט פאַר אַזאַ אַרבייט, און ווען אַ פּרוכט ווערט צייטיג פאַלט זי גלייך אין מויל אַריין.

קאָן זיין.

אָבער פאַר'ן פּעסימיסט איז דאָך איטליכע צייטיגע פּרוכט גרין און זויער.

עס האָבען בעדאַרפט קומען עטליכע אָפּטימיסטען, מענשען, וואָס טעטיגקייט איז זייער חיות, מענשען, וואָס פערמאָגען אַ קוואַל פון ענערגיע און מיט'ן געזונדען חוש טרעפען זיי ווי און ווי אַזוי צו פערווענדען זי.

עס האָט בעדאַרפט קומען דער אָפּטימיסט, וואָס גלויבט אין זיך און אין אַנדערע, דער אָפּטימיסט, וואָס קוקט מיט זיינע ליכטיגע אויגען אויף אַלץ און זעהט נאָר פרייע, נישט בעאַרבייטעטע פעלדער, וועלכע בעטען זיך, אַז מען זאָל זיי בעאַרבייטען.

די טעג האָב איך געהערט אַ בעריכט פון דעם שליח, וואָס דער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט האָט געשיקט צו אונז, ד"ר מ. ווייינרייך.

האָב איך שוין לאַנג נישט געהערט פון אַ יודיש'ען מויל אַזעלכע פּשוט'ע קלאָרע און רוהיגע ווערטער.

עס איז אַזוי פּשוט:

דאָס יודישע לעבען איז שעפעריש, טאָג טעגליך ווערען געשאַפען קולטורעלע ווערטען, זיי ווערען געשאַפען אין אַלע פערוואָרפענע ווינקעלעך פון דער וועלט, אָבער צעזייהט און צושפּרייט זענען די דאָזיגע שאַפונגען, דאַרף מען האָבען אַן אָרט וואו דאָס אַלץ זאָל צונויפגעזאַמעלט ווערען, סיסטעמאַטיזירט ווערען, כדי מען זאָל עס קענען לערנען, שטודירען.

שטיקער יודישע געשיכטע, וועלכע קענען אונז לערנען, קענען געהען לאיבוד.

פּאָליטישע טוער יודישע דאַרפען האָבען ציפער, מאַטעריאַלען, מען דאַרף עס האָבען נויטיג צו בעגרינדען יודישע פאָדערונגען, מען דאַרף עס האָבען נויטיג פאַר אונזער אייגענער טאָג טעגליכער געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט.

מיר רעדען יודיש דאַרף מען דאָך זאַמלען די ווערטער, מען דאַרף זיי אויספאָרשען פון וואַנען זיי קומען און ווי אַזוי זיי זענען פעריודישט געוואָרען.

הכלל — עס לעבען יודען, דאַרף מען דערטאַפּען דעם טעם פון דעם דאָזיגען לעבען, דעם זין דעם מוסר השכל און דעם פּועל יוצא פון דעם דאָזיגען לעבען.

האָבען זיך צונויפגענומען עטליכע יודישע מענשען און האָבען געשאַפען דעם נויטיגען אינסטיטוט פאַר דעם.

און די יודען קויפען ביכער, וואָס דער אינסטיטוט גיט אַרויס, יודען גיבען געלד פאַר'ן אינסטיטוט, און דער עיקר'שט עס זענען דאָ יודען, וועלכע אַרבייטען פריי'ויליג אָהן געלד, אָדער פאַר אַזאַ האָנאָראַר, וואָס געהט נישט ווייטער פון צוויי ציפער און די ערשטע איז גאָר פון די קליינע.

יודען זענען פון אייביג אָן לערנער.

יודען זענען נישט קיין לייענער, יודען האָבען זיך אויסגעלערנט צו לייענען בלויז אַ צייטונג אָבער אַ ספר דאַרף מען לערנען.

עס איז ביי קיין פאָלק נישטאָ אַזאַ קלאָרער און בעוואוסטזיניגער חלוק צווישען א כפר און אַ ביכעל

אַ ביכעל איז אַ נאַשעריי, אויסגענאַשט, אַ רגע געפיהלט אַ גוטען טעם, אָבער נישט זאַט געוואָרען, אַ ביכעל איז עפּיס אַ יצר הרע'דיגער ענין, און צום לערנען דאַרף מען גאָר פערקעהרט: גובר זיין דעם יצר הרע.

אַ ספר ווערט געלערנט, ער קען שטעהן יאָהרען אין ביכער־שראַנק נישט גערירט, אָבער אַלע מאָל קאָן מען אַריינקוקען אין איהם, אַ ספר ווערט נישט אויסגעלייענט, ער ווערט אויסגעלערנט.

יודען, וואָס האָבען טויזענדער יאָהרען געלערנט קענען נישט ווערען קיין לייכטזיניגע לייענער.

איז פאַר מיר קיין חידוש נישט, וואָס די אויסגאַבען פון וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט געהען זיך גוט מונאַנדער און עס איז פאַר מיר אויך קיין חידוש נישט, וואָס הונדערטער יונגע יודישע מענשען האָבען זיך אַ לאָז געטאָן צום אינסטיטוט, לערנער זענען שטענדיג דאָ ביי יודען.

איך בין אַלע מאָל געווען זיכער, אַז יעדע ערנסטע און באמת וויכטיגע קולטור־אַרבייט קען געפינען ביי אונז וואַרימע שטיצער און איבערגעבענע טוער.

נאָכמעהר אויף אַנ'ערנסטע אַרבייט קענען מיר זיך אפילו ביי אונזער פּאַרטייאישער צוריסענקייט צוזאַמענרעדען.

און בנוגע דעם וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט איז געשעהן דער דאָזיגער וואונדער.

אַרום אינסטיטוט גרופּירען זיך מענשען פון פערשידענע פּאָליטישע און נאַציאָנאַלע ריכטונגען, דאָ קען אַ יודישיסט אַרבייטען צוזאַמען מיט אַ העברעאיסט, דאָ קען אפילו אַ קאָמוניסט אַרבייטען צוזאַמען מיט אַ „בורזשוי".

האָב איך געהערט דעם בעריכט פון ד"ר ווייינרייך, געקוקט אויף איהם און האָב געקלערט: אַ פּאָר טויזענד אַזעלכע יונגע, ענערגישע און פערליבטע אין זייער אַרבייט וואָלטען געקענט אויפטון ממש וואונדער אויף דעם געביט פון יודישער קולטור.

אונזער קולטור־אַרבייט וואַרט אויף אַזעלכע געזונטע מענשען.

ווען זיי וועלען קומען וועלען די שווערע פּעסימיסטישע וואָלקענס פערטריבען ווערען און אַ טעטיגקייט פול מיט פרייד, מיט פּשוט'ן גלויבען און מיט עכטער, נישט קרענקליך אויפגעשרויפטער התלהבות, וועט זיך אָנהויבען.

פיל פערלאָזענע פעלדער זענען דאָ אויף אונזער קולטור בּאָדען, זיי וואַרטען אויף טיכטיגע אַרבייטזאַמע הענד, אויף די גוטע און ליבע אָפּטימיסטען, וואָס שמייכלען צום לעבען און דאָס לעבען שמייכעלט צו זיי.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן) (14

מאָריס האָט אַ ציה געטאָן מיט די פּלייצעס.

משוגע זענט איהר, צי וואָס? רופען איינעם פון די טייערסטע ראָקטוירים צ זעפּיס אַ לאָקעי? איך אויף אייער אָרט, וואָלט אויסגעזוכט אַ ביליגערען ראָקטאָר.

— איך צווייפעל נישט אין דעם.

עפּיס אין איין טאָג האָב איך איהם געגעבען צו פערשטעהן, אַז איך בין היינט נישט געשטימט צ זיין ליבענסווירדיג, און זיינע מאַניערען האָבען זיך דערריבער גלייך געענדערט.

— זייט נישט ברוגז! דאָס האָב איך בלויז געזאָגט אין שפּאַס. — האָט ער זיך אָפּגערופען מיט אַ קרום שמייכעלע — עס איז מיר זעהר אַ שאַר מילפאַרדען. און חוץ מזה שאַפט עס אויך איבעריגע זאָרג.

— יאָ, — האָב איך געזאָגט — עס איז מיר זעהר אומאַנגענעהם, ווילט איהר אַ ציגאַר?

ער האָט גענומען אַ ציגאַר פון'ם שאַכטעל, וואָס איך האָב איהם דערלאַנגט, און אַ פרעג געטאָן:

— איז דאָ עפּעס נייעס?

איך ווייס נישט פאַרוואָס, — די פראַגע איז געווען אַ גאַנץ נאַטירליכע — נאָר מיר האָט זיך פראַגע האָט זיך געטייעט עפּיס אַ פערהוילענער הינטערגעדאַנק.

שוין־וושע ווייסט ער — האָב איך אַ טראַכט געטאָן — וועגען דעם נאַכט־בעזוכען ביי מיר פון מאַריאַן?

דאָס האָט זיך מיר קוים געקאָנט לייגען אויפ'ן שכל, אָבער איך האָב בעשלאָסען תיכף צו קאָנטראָלירען דעם ענין.

— יאָ! — האָב איך זיך קאַלט אָפּגערופען

— אַ טשיקאַווע פּאַסירונג האָב איך געהאַט היינט ביינאַכט.

איך האָב אויפמערקזאַם געקוקט אויף איהם, און מיר האָט זיך אויסגעוויזען, אַז די מוסקולען פון זיינע ליפּען האָבען עטוואָס אַ ציטער געטאָן.

— אַזוי גאָר? — האָט ער אַ פרעג געטאָן — וואָס אייגענטליך?

איך האָב שמייכלענדיג געענטפערט:

— ווייס איך וואָס... נאַרישקייטען... נאָרנישט!

אויב מיין תשובה האָט איהם געטראָפען אוממגעריכט, האָט ער דאָך נישט אַרויסגעוויזען מיט נאָרנישט זיין איבעראַשונג.

פערדעקענדיג דעם מויל מיט אַ האַנד, האָט ער אַ געניץ געטאָן, און געזאָגט:

— פון שטענדיג אָן האָט איהר פון אַ ליאַרע נאַרישקייט ליב צו מאַכען אַ סוד. דאָס לעבען אונטער אַ פרעמדען נאָמען האָט אייך משמעות אַ ביסעל צעווירערט דעם מוח.

די דאָזיגע דערקלערונג האָט פאַר מיר געקלונגען נייַ, אָבער כ'קאָן עס זאָגען אָהן איבערנעהמען זיך, אַז אויפגענומען האָב איך די דאָזיגע אומגעריכטע נייעס פולשטענדיג רוהיג.

— ס'קען זיין, איהר זענט גערעכט! — האָב

עס איז ענטשטאַנען אַ קורץ_שטילשווייגען.

— אַלזאָ, ווען וועט איהר קומען קיין עשטאָן?

— האָט מאָריס אַ פרעג געטאָן, פערלעגענדיג אַ פוס אויף אַ פוס, און אָנלעהנענדיג זיך אינ'ם ווענטעל פון פאָטעל.

איך האָב געדענקט אין נאָטאַנ'ס וואָרענונג צו אָפּהאַלטען זיך פון דער רייזע, נאָר מיין איינגעבוירענע עקשנות האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר שטאַרקער פון דער שטים פון שכל.

איך מיין, אַז מיין בעשלוס איז אַרויסגערופען געוואָרען דערמיט, וואָס טיף אין דער נשמה האָב איך פולשטענדיג געטיילט נאָטאַנס חשדים און בעצוג צו זיין קרוב פריימאַנען.

ענטלויפען אָבער פאַר דער סכנה האָב איך געהאַלטען פאַר נישט־ענטשפּרעכענד און פאַר שענדליך.

— ווען וועט איהר וואַרטען אויף מיר? — האָב איך אַ פרעג געטאָן.

פריימאַנס אויגען האָבען זיך אויף אַ ווילע ז געריש אָנגעצונדען.

— ווילט איהר, דאָנערשטאָג? — האָט ער פאָרגעשלאָגען — צוויי־דרייסיג געהט אָפּ פון דעם ליווערפּולער וואָגזאַל אַ בעקוועמער צוג, און אין וואָרפאָרד וועל איך אייך בעגעגענען אויף דער באַהן.

— דאָנערשטאָג? מילא זאָל זיין דאָנערשטאָג!

— האָב איך געענטפערט — מסכים!

— עס וועט זיך צוזאַמענקומען אַ זעהר ליבע געזעלשאַפט, — האָט ער קאַלטבלוטיג פאָרטגעזעצט — עס האָבען צוגעזאָגט אַרויסצוקומען סענאַט און יאָרק. כ'מיין, אַז רושאָרדוש וועט אַ יך זיין דערנאָך וועלע זאויך פערשטעהט זיך, זיין די

ער האָט צ זמיר כיטרע אַ וואונק געטאָן בעת ער האָט אַרויסגעזאָגט דעם פאַמיליען־נאָמען באַראַדעלס.

וויזט אויס, אַז מיין קאָנטשאַפט, מיט זיי האָט געהאַט אַ ספּעציעלע בעדייטונג.

— אַזוי־צי־אַזוי — האָט ער ווייטער גערעדט — וועט די יאַגד געוויס זיין זעהר אינטערעסאַנט. מ'זאָגט מיר, אַז די בלאָטעס זענען פול מיט ווילדע ענטלעך, און ס'וועט זיין וואָס צ טאָן.

איך האָב פערטראַכט אַ שאָקעל געטאָן מיט'ן קאָפּ.

די יאַגד האָט מיר ווייניג וואָס אימפּאָנירט. ובפרט האָט מיך בעאומרוהיגט וועד ס'וועט זיין מיין פאַרטנער בעת מעשה.

איידער איך האָב בעוויזען זיך אַרויסצוזאָגען וועגען דעם ענין, האָב איך דורכ'ן פענסטער דערזעהן, אַז צום הויז איז צוגעפאָהרען אַ פּרעכטיגער אויטאָ.

— דאָס איז דער דאָקטאָר ריטש! — האָב איך אויסגערופען — איך מוז זיך געהן דערוויסען וואָס ער וועט זאָגען וועגען מילפאָרד'ן.

מאָריס איז געבליבען זיצען אויף זיין אָרט.

אַ מאַך־טוענדיג מיט דער האַנד, האָט ער בלויז אַ זאָג־געטאָן:

— געהט! איך וועל דאָ צוואַרטען אויף אייך,

איך האָב געהאַט שטאַרק חשק אַרויסצוואַרפען איהם אויף צוויי שפּענדלעך, נאָר איך האָב בעשלאָסען עס אָפּצולעגען אויף אַנ'אַנדערע בעסערע געלעגענהייט.

שנעל אַרויסגעהענדיג פון עס־צימער, האָב איך פערקלאַפּט הינטער זיך די טיר.

(פאָרזעצונג קומט)

וויצע=פּרעזעס הענעך בערגער
וועגן סקאַנדאַל אין דער אַלטשטאָטישער=שוהל

(בריף אין רעדאַקציע)

חשובע רעדאַקציע!

איך בעט אייך צו געבען אָרט אין אייער צייטונג פאַר מיין פאָלגענדע אויפקלערונג:

אין „נייעם פאָלקסבלאַט" נומ. 83, ווערט אין בעריכט וועגן דער אַלטשטעטישער שוהל, דערמאָנט, אַז, פרייטאָג צונאַכטס איז ביי מיר געווען אַ רעלענאַציע פון די שוהל־גבאים כדי אויסצופועלין אַז דער חזן ה׳ קוסעוויצקי, זאָל שבת דאַוונען. און אַז איך האָב זיי דערין אָפּגעוואָגט

איך ערקלער, אַז עס איז ביי מיר פרייטאָג צונאַכטס קיינער פון די גבאים נישט געווען, און עס קאָן במילא נישט זיין קיין רייד וועגן וואָסער עס איז אונטערהאַנדלונגען. פרייטאָג צונאַכטס, אמת, איז, אז פרייטאָג צונאַכטס איז צו מיר געקומען אַ נאָענטע מחנה מיט די בעקאַנטע ה"ה: קאַלמאַנאָוויטש און בוכווייץ בראש און געראַהט, אַז אויב דער ה׳ קוסעוויצקי מיט די משוררים וועלען שבת נישט דאַוונען אין שוהל, זאָל איך זיך נישט רעדזעגנען אַרויסצוגיין אין נאָס ווייל זיי וועלען מיך „אָפּרוימען" אויף וואָס איך האָב זיי געענטפערט, אַז איך פערזענליך געהער זיך דערמיט מעהר נישט אָן. ווייל מיט די שוהל־גבאים. בעת די גבאים האָבען ערקלערט, אַז זיי מיינען נישט אויפצונעהמען דעם ה׳ קוסעוויצקי אַלס חזן. נאָר בלויז נהגה צו זיין אַ שבת פון זיי ונגנה. האָב איך ערקלערט, אַז לויט מיין מיינונג קאָ ורי אַלטשטעטישער שוהל נישט פערוואַנדעלט ווערען אין קיין „פילהאַרמאָניע" וואו מען גייט נהגה זיין פון קאָנצערט.

ועהענדיג, אַז איך קאָן מיט די גבאים נישט קימען צו קיין טאָלק, האָב איך ערקלערט אַז קיין מערקציינ אין זייערע הענד וויל איך נישט זיין און אויב זיי האַלטען זיך ווייטער ביי זייער מיינונג, ענטזאָג איך מיך פון מיין פּרעזעסור אין שוהל.

ערקלערענדיג דאָס, האָבען די ה"ה: קאַלמאַנאָוויטש און בוכווייץ געדאַרפט פערשטעהן, אַז דער ענין האָט מיט מיר פערזענליך מעהר קיין שייכות נישט.

מיט אַכטונג
הענעך בערגער
וויצע־פּרעזעס פון דער לאָדזער יוד. קהלה

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער. איינענע פּראַצאַהניע פון ועמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: ויקלאַדקעס אויף פלאַטפוסען, קינסט־ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
עמפּפאַנגט פון 5–7 אין אָווענד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגע־רישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד־לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אָוו.

Dr. med. J. BETTE
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אינערליכע־און קינדער־קראַנקה
פּיעטריקאָווער 6, טעל. 44-95.
נעמט אָן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אָווענד

וויכטיג פאַר בעקערס, געוועלבער און פּראָווינץ=סוחרים!
מצה=רייבעכץ
פון די בעסטע שענסטע מעהלען
ווי אויך טרוקען געבאַקען און געמאַהלען אונטער דער השגחה פון ראַבינאַט צו קאָנקורענץ=פּרייזען בעקומט איהר נור
— ביי דער בעוואוסטער פירמע —
העגנעכאָוויטש
גלובנאַ 56 טעלעפאָן 57-35.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל אַרצט פאַר ניר־בלאָזן־און האַרן - קראַנק
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפּפאַנגט פון 4–7 אָוו.
נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie",
נאָוואָמיעסקאַ 3 פון 12½ ביז 2 זייגער נאָכמ.

הכסף יענה את הכל
— צו דער —
לאָסען 5=טער קלאַס
פון דער איבערגעבליבענער קליינער צאָהל זענען נאָך צו בעקומען
איילט אַלזאָ צו קויפען ביי אונז אַ לאָס!
די ציהונג דויערט ביז 16 אַפּריל. — קאָלאָסאַלע שאַנסען צום געווינען
די אַלגעמיינע סומע פון געווינסטען 23.048.000
יעדער 2־טער לאָס געווינט! בירגער! די צייט איז קורץ! דאָס גליק רופט אייך אַליין! יעדער 2־טער לאָס געווינט!
די גליקליכסטע קאָלעקטור
E. LICHTENSTEIN
Łódź, Piotrkowska 72
צענטראַלע פון דער קאָלעקטור וואַרשא, מאַרשאַלקאָווסקאַ 146.
קאָנטאָ פ. ק. אָ. 64.209 די פירמע עקזיסטירט פון 1835. קאָנטאָ פ. ק. אָ. 64.209
נאָכפּליגע פּראָהזין־בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר מיט דער אַנדערער פּאָסט נאָכ׳ן פריהערדיגען איינצאָהלען אויף אונזער קאָנטאָ פ. ק. אָ.
טאַבעלקעס פון די ציהונגען קען מען נאָכזעהן ביי אונז אומזיסט. מיר צאָהלען אויס געווינסטען. קרן׳ס טוישען מיר אויס אויף נייע לאָסען. :–: גלייכצייטיג בעקומט מען שוין ביי אונז לאָסען צו דער 1=טער קלאַס פון דער 19=טער מלוכה=לאָטעריע.
אונזערע געעהרטע ביז־איצטיגע שפּילער, וועלכע ווינשען זיך צו האָבען ביי דער 19־טער מלוכה־לאָטעריע די זעלבע נומערן לאָסען, וואָס ביי דער 18־טער לאָטעריע, ווערען געבעטען וואָס פריהער זיך צו מעלדען אָדער צושיקען אונז זייערע ווערטע בעשטעלונגען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקי J.
פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה, פון מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסלאָז אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסולטאַציע מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ־לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — עפענט פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט־אָן אַ ספּעציעל־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
שבת־טאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— צעזעדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

מצה=רייבעכץ
בהכשר ועד הרבנים יחיו דפה לאָדז (ראַבינאַט) שעהן און טרוקען און ביליג איז נאָר צו בעקומען אין דער מיהל פּאָלנאָצנאַ 22
ביי ליבל ניימאַן און ליפּמאַן נח
אויך נעמט מען צו מאָהלען פון בעקערס מיט רע־יעלע בעהאַנדלונג.

DYREKCJA
KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ, Sp. Akc.

zawiadamia niniejszym pp. Akcjonarjuszów, że z dniem 20 kwietnia 1929 r. wydawane będą pp. Akcjonarjuszom BILETY BEZPŁATNE na przejazd tramwajami na nowy okres od 1 maja 1929 r. do 30 kwietnia 1930 r.

Wydawnictwo biletów odbywać się będzie w biurze Zarządu przy ulicy Tramwajowej No. 6 w godzinach od 9 do 12^{30} i od 15 do 17 (w soboty od 9 do 12^{30}) za okazaniem oryginalnych akcyj lub kwitów depozytowych, przyczem na każde 50 akcyj wydany będzie 1 bilet.

Bilety, wydane na okres bieżący a znajdujące się w posiadaniu pp. Akcjonarjuszów, po dniu 30 kwietnia r. b. będą nieważne. 0699

טליתים=פאַבריק
אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאָלאָמעיער, ווי אויך טליתים־קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי
א. ח. ציטרינאָווסקי, קאַמיענגאַ 1,
אין 2, טויער, פּאַרטער. קומט איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען.

אַ האַלבע הויז
אָדער אַ פּערטעל צווענטועל מיט דער וואוינונג, צוליב פאַמיליען אַנגעלעגענהייטען פּרייז־ווירדיג צו פערקויפען, צו ערפאַהרען: לוציאַ גאַס 3 (28 קאָניאָווערסקער פּולק ביים ווירט.

וויכטיג
פאַר מצה־בעקערס!
ברזשאַזאָווע האָלץ
(טרוקענעס)
פאַנסקאַ 17. 1099

Dr. med.
J. POLAK
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעצ.: עלדערנישע קראַנקהייטען (אַסטמאַ, אָסקושעלים, פּאַקושיועס, אַרטרעטיום).
פּיאָטרקאָווסקאַ 121,
יו. 3, פּראָנט, 2 שטאָק
טעל. 64-21
נעמט אָן פון 11 ביז 1.

---

2 צימער מיט אַ קוך
גאַז, עלעקטריע,
ווי אויך בעקוועמליכקייטען אין צענטרום פון שטאָט צוליב אָפּרייזע זאָפאָרט איבערצוגעבען. אַדרעס צו ערפאַהרען אין אדמינ. „נייער פאָלקסבלאַט".

אַ געוועלב
מיט אַ שויפענסטער
אויף נאַוואָמיעסקאַ 21 זאָ־פאָרט צו פּערדינגען פאַר אַ ביליגען פּרייז. צו ערפאַהרען ביי קראַקאָוו וסכאָדניאַ 15 רעכטע אָפ., 2. שט., ו. 12

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכטהיילאינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד.

מיר נעהמען אָן
צו שערען און צו שליכטען
בוימוואָל= און קאַמגאַרן=
קעטען
BÖHME & Co. Akt. Ges., Staro-Wólczańska 2

AKUSZERKA
MASAŻYSTKA
B. JAKUBOWICZ
38 זגערזשער 38,
ערטיילט הייל־געבורטען פּריוואַט און פון דער קראַנקן־קאַסע. כ׳נעם אויך אָן אינדערהיים וויזיטען.

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאָהן-כירורג
דזיאַסלע-, קין-, גימען- און צונג-קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po pol. 4604

שפּאָרט-געלט!
קויפט
שירמס,
שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל

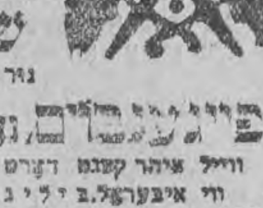

ס. פריעדמאַן, נאַרוטאָוויטשאַ 19
ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראַל.
אַכטונג! ס׳ווערען אָנגענומען אַלערליי ריפּעראַטורען און דעקונג.

צאָהן=אַרצט
M. KARABANOW
וסכאָדניאַ 31, טעלעפאָן 59=09
היילט, פּלאָמבירט און ציהט ציינער גאַנץ אָהן שמערצען. קינסטליכע ציינער אָהן גומען. קליניק־פּרייזן. עמפּפאַנגס-שעה׳ן פון 9 ביז 8 אָוו.

אַ גרויסער אויספערקויף פון
מאַלער - שאַבלאָנען
א. פישאָוויץ, לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 9.

מעבעל
איך מאַך בעקאַנט דעם ג׳ עולם, אַז איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון מעבעל. מעבעל ווי אויך ספּעציעל פון פערד. גאַפּאַרבטע עלפענבייך־צימערן, ווי אויך פון פערשידענע מעדכען־צימערן, קען מען נאָר בעקומען ביי
שופמאַן און קאָמפּ. וסכאָדניאַ 64 אין הויף

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 24-02
ווענערישע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען און קינסטליכע פּראָטעזן. און דערנאָך פון 5–8 נאָכמיטאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8–10 פריה און פון 5–9 אָווענד.
באַזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אָן פון 6–8 אָווענד.

— און — צאָהל
כ׳קויף
די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, ברי־ליאַנטען, דימאַנטען, פּערל און לאָמבאַרד - קוויטעס.
קאַפּעלוש
פלאַץ=וואָלנאָשצי 10

LEKARZ DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מאַכט קראַנקהייטען, צאָהן - ציהונג אָהן שמערצען, רענטגען־בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27=81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

אבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער היים 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . 6 . . . 60—
נאָכ׳ן טעקסט—12 . . . 8 . . . 18—
פאַר איין שפּאַלט 50 פּראָצ. מייערע. 100 פּראָצ. מייערע. פּעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.